

Magii călare, frescă de Teofan Cretanul

„Magii ne arată ceva însemnat prin întoarcerea pe altă cale în țara lor. Patria noastră este Raiul. Venind să-L cunoaștem pe Hristos, ne este închis accesul de a ne întoarce în Rai pe calea pe care am venit”

(Sfântul Grigorie Dialogul, *Predici la Evangheliu* [Omilia X, Cartea I]).

DIN SUMAR:

- ▶ PASTORALA – **IPS ANDREI** (p. 1-2)
- ▶ COMUNICAT DE PRESĂ (p. 2)
- ▶ ESEU * THEOLOGICA – **LILIANA-ELENA BOAMFĂ**
– **PR. VALER BEL** (p. 3)
- ▶ CRONICĂ BISERICESCĂ – **PR. FLORIN-CĂTĂLIN GHIT** (p. 4)
- ▶ DOCUMENT – **FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ** (p. 5)
- ▶ PROFESORUL DE RELIGIE – **ANDREEA-AMALIA PINTILIESCU**
– **RODICA HĂLMU**
– **SIVIA POENAR** (p. 6)
- ▶ ARTA SACRA – **MARCEL MUNTEANU** (p. 7)
- ▶ EVOCARE – **PR. IUSTIN TIRA** (p. 8)
- ▶ MUSICA SACRA – **INTERVIU CU GRIGORIOS STATHIS** (p. 9)
- ▶ OMILETICA – **PR. VALER BEL** (p. 9)
- ▶ PELERINAJE * AGENDA IERARHULUI (p. 10-11)
- ▶ ESEU – **MIRCEA GELU BUTA** (p. 12)

† Andrei

Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului

Pe altă cale...

Dar luând înștiințare în vis să nu se mai întoarcă la Irod, pe altă cale s-au dus în țara lor.

(Matei 2, 12)

Iubiți credincioși,

In acest mare praznic împărătesc al sărbătorii Nașterii Domnului suntem prezenți cu toții la Sfânta Liturghie. Dragostea față de Mântuitorul întrupat ne determină și pe noi, ca pe magi, să venim în fața Lui și să-I aducem cel mai prețios dar pe care I-am putea oferi: inima noastră. Așa spune și colindul „Floricea”: *Și eu mică floricea! Îi aduc inima mea.*

Este adevărat că inima noastră nu-i de-o puritate absolută. Dar Domnul Hristos o primește așa cum este. Oamenii cu viață curată adeseori au observat că, la Liturghie, după ce Duhul Sfânt preface prescura și vinul în Trupul și Sângele lui Hristos, în potir se află un Prunc minunat înjunghiat. Noi cei prezenți la Liturghie ne prosternem în fața Lui și-I aducem inima noastră așa cum este ea, apoi ne nutrim cu Trupul și Sângele Lui. Pe cât am putut, am albit-o prin post și fapte bune dar, mai ales, prin spovedanie.

Aflăm din relatările pioase că Fericitul Ieronim, pe când traducea Biblia din greacă în latină, pustnicul în peștera din Betleem. Odată, fiind în extaz, l-a văzut pe Pruncul Mântuitor în iesle, a văzut-o pe Preasfânta Lui Maică, pe păstori și pe magi aducându-I daruri, i-a auzit pe îngeri cântându-I imne de preaslăvire și a exclamat: *Doamne, toți Te preamăresc și-Ți aduc daruri! Dar eu, păcătosul Ieronim, ce să-Ți dau, că n-am nimic? Iar Pruncul Mântuitor i-a răspuns: Tu, Ieronime, dă-mi păcatele tale!*

Așa și noi, păcătoșii, îi dăruim inima noastră cu păcatele ce au pângărit-o. Și El o curățește și o primește. După ce ne-am împărtășit, mulțumindu-I Îi cerem: *Îndreptează calea noastră, întărește-ne pe toți în frica Ta; păzește viața noastră, întărește pașii noștri, pentru rugăciunile și mijlocirile slăvitei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria și pentru ale tuturor sfinților Tăi!*

Iubiți frați și surori,

De fapt, și magii, după ce L-au întâlnit pe Pruncul Mântuitor și I s-au închinat aducându-I daruri, au luat înștiințare în vis să nu se mai întoarcă la Irod, și pe altă cale s-au dus în țara lor (Matei 2, 12). Chiar dacă Irod le poruncise, atunci când au ajuns la Ierusalim și i-a trimis la Betleem, zicându-le: *Mergeți și cercetați cu de-amănuntul despre Prunc și dacă Îl veți afla, vestiți-mi și mie* (Matei 2, 8), aflându-L, nu s-au mai întors. S-au dus acasă pe altă cale.

Din perspectiva pământească, întoarcerea la Irod, la anturajul lui, la modul lui de viață, ar fi fost mult mai ispititoare. S-ar fi putut pricopsi cu daruri, cu demnități și cu tot ce poate oferi un trai lipsit de griji și îmbelșugat. Au preferat alternativa sobră, cumpătată și cuminte pe care le-o oferea cealaltă cale, calea lui Hristos. Calea cea strâmtă și dificilă, dar care se termină cu bucuria deplină.

De fapt, în Evanghelia Sa, Mântuitorul ne va vorbi despre cele două căi: *Intrați prin poarta cea strâmtă, că largă este poarta și lată este calea care duce la pierire și mulți sunt cei care o află. Și strâmtă este poarta și îngustă este calea care duce la viață și puțini sunt care o află* (Matei 7, 13-14).

Este mult mai ușor să umbli pe calea cea lată, care nu-ți impune nici o cenzură morală, nu-ți cere nici un fel de preocupare spirituală, nu-ți cere să participi la Liturghie, nu-ți cere să faci acte de caritate, îți îngăduie să te înfrunți din toate desfătărilor ce ți le oferă patima dar, din nefericire, duce la prăbușire. Calea ușoară e aceea a viciului și calea obositoare și aspră e cea a virtuții. Pe cea ușoară călătorește mulțime mare, iar pe cea obositoare lume puțină, pentru că e strâmtă și grea. Capătul ei, însă, ajunge în bucuria veșnică.

Omul civilizat al veacului nostru, trăind în spiritul ce domnea și la curtea lui Irod, are următoarea deviză de viață: *să mănânce bine, să îndrăgească femeii frumoase, să fure și să exploateze pe cei slabi, să doarmă în lenea unui trup obosit de senzații tari, să se închine la icoanele rotunde ale banului, devenit un adevărat dumnezeu făcător de minuni*². El e stăpânit de două patimi mari: banul și trupul. Iar aceste patimi își găsesc satisfacție pe calea cea lată, pe calea lui Irod.

¹ Liturghier, EIBMBOR, București, 2012, p. 194.

² Ernest Bernea, *Îndemn la simplitate*, Ed. Anastasia, București, 1995, p. 15.

Omul secularizat al veacului nostru nu-i chinuit de gânduri mari, de dorința unei vieți mai curate și mai frumoase. Gândurile mari sunt ale *visătorilor și misticilor*, iar el, fiind realist, nu umblă după himere. Îndobitocit în binele material, *acest om al prezentului, stors de sensuri, își duce viața numai cu perdelele trase, închis, apăsător, căzut în propria sa întunecime*³.

Pe altă cale însă, pe calea cea îngustă, umblă omul care L-a întâlnit pe Hristos la Liturghie și în rugăciune. L-a întâlnit în persoana celor săraci și bolnavi, a celor goi și flămânzi. Calea aceasta este calea bunătății, înțelepciunii și îndurării. Pe acest drum *îi întâlnești pe cei împăcați în suflet, pe cei mângâiați, pe cei plini de nădejde, pe cei vindecați, pe cei credincioși și pe cei fericiți*⁴.

Cine ajunge lângă ieslea din Betleem nu se poate să nu-și schimbe calea. O legendă pioasă intitulată „În noaptea sfântă” ne spune că un cioban cărpănos, cu năravul lui Irod, n-a vrut să-i dea cărbuni dreptului Iosif pentru a-I face foc Pruncului Iisus. Dar, ajungând în fața ieslei sfinte, și-a schimbat calea și, *îndată ce arătă că și el poate fi milos și bun, i se deschiseră ochii și văzu ceea ce până atunci nu putea vedea și auzi. Vedea în jurul lui o horă de îngeri cu aripile de argint și fiecare înger ținea în mână câte a alăută și toți cântau cu glas mare, căci în noaptea aceasta se născuse Mântuitorul*⁵.

Sfântul Apostol Pavel ne atenționează că, dacă L-am întâlnit pe Hristos, trebuie să ne schimbăm calea: *Dacă, într-adevăr L-ați ascultat și ați fost învățați întru El, așa cum este adevărul întru Hristos, să vă dezbrăcați de viețuirea voastră de mai înainte, de omul cel vechi, care se strică prin poftele amăgitoare, și să vă înnoiiți în duhul minții voastre, și să vă îmbrăcați în omul cel nou, cel după Dumnezeu, zidit întru dreptate și în sfințenia adevărului* (Efeseni 4, 21-24).

Apostolul Barnaba numește calea cea largă calea întunericului și calea cea strâmtă calea luminii. *Sunt două căi, zice el: a învățării și a stăpânirii, sau a luminii și a întunericului; iar deosebirea între cele două căi este mare; pe una sunt rânduiți îngerii luminați ai lui Dumnezeu, iar pe alta îngerii satanei. Și unul este Domn din veci și până în veci, iar altul este stăpânitor al timpului de acum al fărădelegii. Calea luminii este aceasta: dacă cineva vrea să meargă pe cale spre un loc hotărât, apoi să se grăbească prin faptele lui*⁶.

Este clar: cel ce merge pe calea luminii face fapte bune. Nu spune oare Mântuitorul: *asa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, așa încât să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri* (Matei 5, 16)? Cei ce au apucat-o pe o altă cale, pe calea Luminii, fac fapte bune și sunt însoțiți de îngerii lui Dumnezeu. Așa și magii s-au dus pe altă cale în țara lor.

Dreptmăritori creștini,

Asemănările cu poarta largă și strâmtă, cu drumul lat și îngust, fac parte din finalul Predicii de pe Munte, pe care Mântuitorul a ținut-o pe înălțimea din apropierea Mării Tiberiadei. Acum pelerinii găsesc acolo o mănăstire, iar înălțimea se numește „Muntele Fericitilor”. Printre altele, în acest final de predică, după ce pune în antiteză cele două căi, Domnul Hristos spune: *după roadele lor îi veți cunoaște. Au doară culeg oamenii struguri din spini sau smochine din mărarini? Așa că orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele. Nu poate pomul bun să facă roade rele, nici pomul rău să facă roade bune. Iar orice pom care nu face roada bună se taie și se aruncă în foc* (Matei 7, 16-19).

Acest sfârșit de Predică are un pronunțat conținut eshatologic, referindu-se la sfârșitul veacurilor. *Poarta și drumul nu sunt două imagini paralele..., ci poarta este amplasată la finalul drumului, pentru că prin poartă se intră în viață, adică în Împărăția lui Dumnezeu*⁷. Drumul spinos al creștinului, cealaltă cale, pe care magii s-au întors în țara lor, are la capăt Raiul. Drumul anevoios, pe care îl parcurg cei puțini, este drumul dreptății trasat de Domnul Hristos prin Predica de pe Munte. El ne duce cu siguranță la casa nefăcută de mână, veșnică, în ceruri (2 Corinteni 5, 1).

În slujba înmormântării se subliniază acest adevăr: *cei ce ați umblat pe calea cea strâmtă și cu chinuri; toți care în viață*

*crucea ca jugul ați luat și Mie ați urmat cu credință; veniți de luați darurile, care am gătit vouă, și cununile cerești*⁸.

Magii, după ce s-au închinat Pruncului Mântuitor, întorcându-se pe altă cale în țara lor, pe calea cea strâmtă și virtuoasă, cu siguranță că au ajuns la capătul drumului, în Împărăția cea de sus. Dacă noi, cei ce participăm la Liturghia

Crăciunului, adorându-L pe Hristos cel *mititel și-nfășețel / În scutele de bumbăcel*, ne hotărâm să umblăm pe o altă cale, mai bună, cu siguranță vom ajunge și noi acolo unde au ajuns ei.

Iubiți credincioși,

Lnvăluți de dalbele datini ale Crăciunului, credem că vom pleca de la Liturghie, din fața ieslei din Betleem, pe o altă cale. În fața marii taine a întrupării Domnului, cuvintele sunt neputincioase și suntem predispuși să exclamăm dimpreună cu Sfântul Ioan Gură de Aur: *Minunea mă inspăimântă. Cel bătrân de zile S-a făcut copil; Cel care stă pe scaun înalt și preaslăvit este așezat în iesle; Cel nepipăit și netrupesc este cuprins de mâini omenești; Cel care rupe legăturile păcatului se înfașă în scutece, pentru că vrea aceasta. Căci vrea să prefacă necinstea în cinste, să îmbrace ceea ce este neslăvit în slavă*⁹.

Magii s-au cutremurat în fața acestei taine și și-au schimbat drumul vieții, s-au întors acasă pe altă cale. Întâlnirea cu Hristos le-a marcat întreaga existență și au devenit *făpturi noi*. Așa și pentru noi, Crăciunul nu trebuie să rămână doar o frumoasă sărbătoare folclorică, ci, nădăjduim, să fie prilej de reînnoire duhovnicească. Un creștinism festiv, care nu mobilizează, nu ajută la nimic.

Știu că sunt și credincioși care-și pun serios problema vieții spirituale, care-și pregătesc ieslea sufletului prin post și spovedanie pentru a-L primi pe Hristos. Ei, cu siguranță, se întorc acasă pe calea cea strâmtă. Pentru ei și pentru rugăciunile lor, Dumnezeu ne privește cu drag și cu îngăduință. Datorită staturii lor morale, datorită cuminenței lor, încă mai este respirabilă atmosfera înconjurătoare. Ei sunt *sarea pământului* (Matei 5, 13), care nu îngăduie să se altereze total societatea omenească. Ei sunt oamenii buni, iar *bunătatea nu poate veni din nimic și nici din întunericul făpturii noastre căzute. Bunătatea este expresia ființei renăscute, a prezenței duhului viu în noi*¹⁰. Bunătatea vine din Hristos Cel născut în ieslea Betleemului.

Iubiți frați și surori,

Amenii de caracter, care-și iau în serios viața lor spirituală, nu-și mai permit să se întorcă la Irod. Și, când spunem „Irod”, nu ne gândim numai la personajul istoric care, pe vremea nașterii Domnului Hristos, își trăia ultima parte a vieții, ci la tipul de om pe care-l reprezintă. Pentru că acest tip de om este cel râvnit în vremurile noastre.

El a avut zece soții și o mulțime de copii. Era obsedat de plăcerea trupestă și de huzurul material. Două patimi, care-i stăpânesc și pe oamenii contemporani nouă, îl stăpâneau și pe el: banul și trupul. Pentru a-și satisface aceste patimi nu se dădea la o parte de la nici un mijloc: a țesut intrigi, a pus la cale asasinat, a făcut compromisuri politice. La curtea lui corupția era în floare și, cu toată cruzimea lui, față de împăratul de la Roma era servil.

Era de un egoism feroce și, pentru a-i înlătura pe toți cei care i-ar fi putut tulbura domnia, nu numai că i-a ucis pe copiii mai mici de doi ani din ținutul Betleemului, dar și-a ucis și trei dintre propriii săi copii. Câți părinți ai vremurilor noastre nu-șiucid copiii înainte de a veni pe lume, tot dintr-un egoism feroce: pentru a nu le încurca viața.

Irod era un așa-zis „om realist”, nu umbla după himere și se cantona în timpul prezent, pe care-l dorea veșnic, de aceea a ridicat edificii vrednice de invidiat. Când magii din Răsărit, porniți la drum dintr-o credință puternică, l-au întrebat despre Hristos, le-a spus cu viclenia care-l caracteriza: *Mergeți și cercețați cu de-amănuntul despre Prunc și, dacă Îl veți afla, vestiți-mi și mie, ca, venind și eu, să mă închin Lui* (Matei 2, 8).

Nu umbla el după himere – lăsându-le pe acestea pe seama visătorilor și a plebei –, dar, pentru a salva aparențele, mima interesul pentru fenomenul religios. Așa se face că pe magi i-a trimis să-L caute pe Hristos.

Totuși, nu toți marii conducători au fost indiferenți din punct de vedere religios. Anul viitor, de pildă, se împlinesc 1700 de ani de când Sfântul Împărat Constantin, prin edictul de la Milano, a dat libertate creștinismului. El și cu Sfânta sa mamă Elena au avut o deosebită viață religioasă. De aceea, la propunerea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, Sfântul Sinod dedică anul 2013 Sfinților Împărați Constantin și Elena.

Ei, spre deosebire de împărații de dinainte, au apucat-o pe altă cale. Să ne ajute Domnul Hristos, Cel născut în ieslea Betleemului, ca și noi, de la Crăciun, să o apucăm pe altă cale.

Îmbrățișându-vă cu părintească și frățească dragoste, vă urez ca sărbătorile Crăciunului, Anului Nou și Bobotezei să le petreceți cu bucurie, alături de cei dragi!

COMUNICAT DE PRESĂ

Neutralitatea Bisericii și a preoților în campania electorală

12 NOV. 2012

Slujitorii Bisericii sunt îndemnați de Sfântul Apostol Pavel să „păstorească turma lui Dumnezeu, dată în paza lor, cercetând-o, nu cu silnicie, ci cu voie bună, după Dumnezeu, nu pentru câștig urât, ci din dragoste” (1 Petru 2, 5).

Reiese limpede de aici că păstoria sufleteste trebuie să-i trateze pe toți credincioșii în mod egal, fără a face nicio deosebire între ei, orice poziție ar ocupa pe scara socială și indiferent de ce apartenență politică ar avea.

De aceea le aducem aminte preoților noștri că Sfântul Sinod le interzice clericilor să facă politică. Lucrul acesta s-a rediscutat în luna mai 2012, reexaminându-se hotărârea nr. 410 din 2004 și precizând că, „în conformitate cu Sfintele Canoane ale Bisericii Universale – 6 Apostolic, 7 Sinodul IV Ecumenic, 10 Sinodul VII Ecumenic, 11 Sinodul local de la Cartagina –, care stipulează că printre îndeletnicirile incompatibile cu demnitatea preoțească este și aceea de a primi asupra lor dregătorii lumești, clericilor le este interzis să facă politică partinică, să fie membri ai unor partide politice, să participe la campanii electorale și să devină membri ai Parlamentului... Abaterile de la această hotărâre vor fi judecate în Consistoriile eparhiale”.

În același timp se face un apel călduros către liderii partidelor politice să nu permită recrutarea preoților în formațiunile lor politice, nici să nu folosească lăcașele de cult, însemnele bisericesti sau slujbele religioase, ca mijloace electorale.

Preoții își vor exprima opinia doar prin vot, participând la viața cetății și promovând binele obștesc prin mijloacele specifice slujirii lor.

Biroul de presă al Arhiepiscopiei
Pr. Bogdan Ivanov

³ Ibidem, p. 16.

⁴ Drumul Crucii, Alba Iulia, 1994, p. 92.

⁵ Dumitru Călugăru, Hristos în Școală, Sibiu, 1934, p. 178.

⁶ Scrierile Părinților Apostolici, PSB 1, EIBMBOR, București, 1979, p. 135.

⁷ Ulrich Luz, Predica de pe Munte, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2011, p. 438.

⁸ Molitfelnic, EIBMBOR, București, 1992, p. 200.

⁹ Sf. Ioan Hrisostom, Cuvântări la Praznice Împărătești, Tipografia cărților bisericesti, București, 1942, p. 31.

¹⁰ Ernest Bernea, op. cit., p. 100.

Inaugurarea Centrului de Îngrijiri Paliative „Sf. Nectarie” din Cluj-Napoca, Așezământ social-filantropic bisericesc unic în Transilvania

Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului a demarat în urmă cu trei ani – piatra de temelie fiind pusă în data de 25 septembrie 2009 –, un proiect unic în Transilvania, *Centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie”*, destinat ușurării suferințelor și asistării medicale și spirituale a bolnavilor de cancer în fază terminală, indiferent de starea socială, naționalitatea sau confesiunea acestora, în vederea asigurării și îmbunătățirii calității vieții umane și a demnității persoanei, a evitării izolării sociale a suferindului și familiei acestuia. Costurile totale ale construcției, finisajelor și dotărilor s-au ridicat la suma de peste 4.000.000 lei, bani proveniți, în urma unei ample acțiuni de promovare a proiectului și de strângere de fonduri, din donații, sponsorizări, dar și din partea autorităților locale și centrale.

În prezent, edificiul Așezământului social-filantropic este finalizat și dotat la standarde optime pentru a oferi condiții de cea mai bună calitate celor care urmează să beneficieze în mod nemijlocit de mediul spiritual și serviciile medicale ale Centrului. Acesta dispune de o unitate *hospice* cu 20 de saloane de internare, un centru de zi pentru adulți și un ambulatoriu de specialitate. Arhiepiscopia a inițiat toate demersurile pentru obținerea acreditărilor medicale în vederea începerii efective a activității cu bolnavii începând cu luna ianuarie 2013. Serviciile gratuite în cadrul Centrului vor fi asigurate de o echipă interdisciplinară, formată din medici specialiști, asistente medicale, farmaciști, asistenți sociali și preoți, infirmiere și voluntari, și ele vizează ameliorarea efectelor degradante ale suferinței bolnavilor și suportarea lor cu demnitate.

Preasfințitul episcop Vasile Someșanul, ierarhul care, în duhul cel mai autentic al dragostei creștine concrete față de aproapele, s-a ocupat în mod direct și îndeaproape pe parcursul acestor ani de înfăptuirea proiectului și a acestui așezământ filantropic de mare importanță pentru Biserica Ortodoxă, a oferit detalii referitoare la însemnătatea Centrului:

„Viața este cel mai mare dar făcut omului de Dumnezeu. Viața omului, odată începută, nu mai are sfârșit. Nașterea din părinți a oricărui om în lumea pământească este împlinită prin nașterea duhovnicească pentru viața veșnică, pentru împărăția lui Dumnezeu. Pe parcursul petrecerii în această lume, fiecare om, ca individ și persoană, se confruntă mereu cu situații plăcute sau mai puțin plăcute. Între cele mai neplăcute situații cu care se poate confrunta omul este suferința, durerea în multele ei forme. Credința oferită lumii de Mântuitorul Iisus Hristos prin lucrarea Bisericii, oferă omului puterea nădejdi, a speranței pentru a face față oricărei forme a suferinței. O seamă de boli pot aduce persoana, omul, în stare de suferință totală: fizică, spirituală, socială, psiho-emoțională. Pentru a-i ajuta pe cei ajunși în această stare de suferință și pe cei apropiați lor să-și păstreze demnitatea și pentru a nu se socoti abandonați de societate, au fost create serviciile de îngrijire paliative. Arhiepiscopia Clujului a inițiat și organizează prin Centrul de îngrijiri paliative Sfântul Nectarie, primul program de acest fel din Cluj-Napoca, care își propune să acorde celor avizați, fără considerente etnice sau confesionale, îngrijiri medico-sociale și spirituale în spitalul Sfântul Nectarie, în centre de zi, în ambulatorii sau la domiciliu”.

Ziua inaugurării

Clădirea Centrului de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie”, ridicată de Arhiepiscopie pe strada Cernei din cartierul Mărăști, Cluj-Napoca, a fost inaugurată vineri, 9 noiembrie, în ziua de prăznuire a Sfântului Nectarie Taumaturgul, prin săvârșirea

slujbei Sfeștaniei de către Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei, Preasfințitul Petroniu Sălăjeanul și Preasfințitul Vasile Someșanul, în prezența a numeroase oficialități și personalități de la nivel local și central, a autorităților municipale și județene, oameni din lumea medicală clujeană, oameni de cultură, parlamentari, politicieni, oameni de afaceri și reprezentanți ai presei scrise și audiovizuale. La inaugurare au luat parte: Consilierul Patriarhal al sectorului social, pr. prof. Constantin Pătuleanu, membri ai Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, domnul Secretar de Stat la Ministerul Cultelor, prof. dr. Adrian Lemeni, Președintele Senatului Universității Babeș-Bolyai, pr. prof. univ. Ioan Chirilă, Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă, pr. prof. univ. Vasile Stanciu și profesori de la mai multe Facultăți de Teologie din țară. Totodată, printre oficialități s-au numărat: prefectul județului Cluj, domnul Ioan Vușcan, președintele Consiliului Județean, domnul Horia Uioreanu și Viceprimarul orașului, domnul Gheorghe Surubar.

Programul liturgic propriu-zis al zilei a debutat prin sfințirea de către Preasfințitul Vasile Someșanul a altarului și a Capelei situate în incinta Centrului, dimineața începând cu ora 7:30, iar apoi Preasfinția Sa a săvârșit Sfânta Liturghie alături de exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Clujului, Arhim. Dumitru Cobzaru, și de ecleziarhul Catedralei mitropolitane din Cluj-Napoca, Arhim. Teofil Roman, în prezența Preasfințitului Petroniu, Episcopul Sălajului. După încheierea Sfintei Liturghii, începând cu ora 10, a fost oficiată slujba Sfeștaniei – desfășurată în fața intrării principale a imobilului în prezența unui număr mare de persoane –, la finalul căreia Înaltpreasfințitul Andrei a vorbit celor prezenți despre importanța evenimentului: „Pentru noi, astăzi e o zi mare pentru că, după trudă de ani de zile, Preasfințitul Vasile, cu cei ce l-au ajutat, a reușit să ridice acest Centru de Îngrijiri Paliative. Cei ce au inima mare încearcă să facă cât pot pentru alinarea suferinței celorlalți. Și lucrul acesta se va întâmpla aici, sperăm, începând cu 1 ianuarie”.

La rândul său, Preasfințitul Vasile Someșanul, cel care s-a ocupat în mod direct de ridicarea Centrului, le-a mulțumit tuturor pentru sprijin și ajutor: „Mulțumesc Bunului Dumnezeu, Sfântului Nectarie și, nu mai puțin, vrednicului de

pomenire Mitropolit Bartolomeu și Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, care au susținut acest proiect care, cu ajutorul lui Dumnezeu, astăzi a ajuns la finalizarea construcției, urmând ca în scurt timp, nădăjduim, să înceapă și activitatea propriu-zisă adresată celor care sunt în suferință. Vă mulțumesc din inimă tuturor celor care v-ați implicat, celor care v-ați rugat pentru ca acest proiect să poată prinde viață. Dumnezeu să ne ajute tuturor, să avem sănătate, pace și bucuria unei conștiințe liniștite... Centrul este

gândit ca o contribuție a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului la ameliorarea stării de sănătate și la îmbunătățirea confortului vieții pentru cei care au ajuns în boli oncologice într-o fază înaintată. Asistarea într-un centru de îngrijiri paliative are menirea de a aduce și ameliorarea suferințelor fizice prin terapia durerii, dar în primul rând, și poate mai mult decât aceasta, ameliorarea stării sufletești a celui care se apropie mult de un moment crucial al vieții. Prezența preotului, a duhovnicului și, desigur, a psihologului, are tocmai această menire de a ajuta persoana să înțeleagă starea în care se află, să înțeleagă că nu este abandonată, nu este părăsită nici de Dumnezeu și nici de semenii și să își găsească liniștea și pacea de care are nevoie”.

Distincții pentru cei implicați

După alocuțiunile ierarhilor de la finalul ceremoniei, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei le-a oferit distincția Crucea Transilvană, diplome și plachete inaugurale binefăcătorilor și ostenitorilor care s-au implicat în mod direct în susținerea și realizarea proiectului și Așezământului. Pentru implicarea jertfelnică în edificarea acestui așezământ, Preasfințitul Episcop Vicar Vasile Someșanul a primit în dar icoana Sfântului Nectarie din Eghina, reprezentată cu o miniatură a *Centrului Paliativ „Sfântul Nectarie” din Cluj Napoca* ținut în brațele sale. Printre persoanele care au primit distincția Crucea Transilvană s-a numărat și d-na doctor Maria Gherman Căprioară datorită implicării deosebite în cadrul acestui proiect medical-filantropic. Domnia sa urmează să coordoneze activitatea medical-filantropică creștină a Centrului.

Ziua „porților deschise” și Simpozion

Imediat după inaugurarea Centrului, cu ocazia „porților deschise”, cei prezenți au avut posibilitatea de a intra în incinta imobilului pentru a vizita încăperile și dotările Așezământului și pentru a se închina în altarul sfințit al Capelei. Începând cu ora 11:30, în sala de conferințe a Centrului au început lucrările Simpozionului științific „Diaconie și Taumaturgie”, organizat de către Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj în colaborare cu Centrul Sf. Nectarie, urmând ca după-masă și a doua zi lucrările să continue la Facultatea de Teologie din Piața Avram Iancu. În prima sesiune a lucrărilor au susținut comunicări pe tema Simpozionului Înaltpreasfințitul Mitropolit Andrei și Preasfinția Sa Petroniu al Sălajului. Pr. prof. Constantin Pătuleanu a transmis cuvântul de binecuvântare al Preafericirii Sale Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. A luat cuvântul apoi și conf. dr. Radu Preda de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj pe tema: „Implicarea socială a Bisericii sau limitele secularizării”. În sesiunea a doua, începând cu ora 12, au luat cuvântul: domnul prof. Adrian Lemeni, pe tema „Cauze și remedii ale bolilor din societatea contemporană. Caracterul eclesial al actului terapeutic”, apoi pr. prof. Constantin Pătuleanu cu „Teze pentru o filantropie creștină”, iar în final domnul prof. Pavel Chirilă de la Fundația „Sfânta Irina” din București. În cea de a doua parte a Simpozionului, desfășurată la Facultatea de Teologie, au susținut comunicări științifice cadre didactice ale Facultăților de Teologie Ortodoxă din Cluj, Iași, Arad, Alba-Iulia, Sibiu și Craiova.

Cronică redactată de Pr.
Florin-Cătălin Ghiț

Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca
Facultatea de Teologie Ortodoxă

Conferința națională „Diaconie și Taumaturgie” Cluj-Napoca, 9-10 noiembrie 2012

DOCUMENT FINAL

u binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului, în zilele de 9-10 noiembrie 2012 s-au desfășurat, la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, lucrările conferinței naționale cu tema „Diaconie și taumaturgie”.

Tematica propusă pentru această conferință este în armonie cu hotărârea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române de a desemna anul 2012 „Anul Sfântului Maslu și al îngrijirii bolnavilor”.

La lucrările conferinței au fost invitați ierarhi, profesori de teologie și cercetători în domeniu, din cadrul Facultăților de Teologie Ortodoxă și Romano-Catolică din țară.

În cadrul sesiunii inaugurale, au luat cuvântul: Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului, PC Părinte Prof. Univ. Dr. Constantin Pătuleanu, care a transmis mesajul de binecuvântare al Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Preasfințitul Părinte Petroniu, Episcopul Sălajului, Preasfințitul Părinte Vasile, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și PC Părinte Prof. Univ. Dr. Vasile Stanciu, Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

Programul evenimentului a inclus șase sesiuni de comunicări, primele două dintre acestea fiind în plen, la Centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” din Cluj-Napoca, iar celelalte patru fiind organizate pe două secțiuni tematice: Diaconie (în sala Nicolae Colan a Facultății de Teologie Ortodoxă) și Taumaturgie (în Aula Nicolae Ivan a Facultății de Teologie Ortodoxă). Lucrările s-au desfășurat conform programului anexat prezentului document.

În decursul evenimentului, discuțiile au pornit de la conștientizarea stării actuale a societății și a Bisericii. S-a remarcat faptul că postmodernitatea trece printr-un timp critic, la baza căruia stă însăși criza umanității, provocată de cotitura antropologică de la începutul secolului XX. Această cotitură presupune pierderea dimensiunii transcendente a existenței umane, Dumnezeu Însuși devenind, pentru omul postmodern, o idee, nu o Persoană. În această situație de criză existențială, Biserica nu trebuie să asume o postură moralizatoare la adresa omului modern, ci să revigoreze imaginea creștină a omului la nivel existențial, redefinind omul ca entitate relațională.

Pe parcursul desfășurării lucrărilor conferinței, participanții s-au regăsit în unitate de gândire cu privire la diaconie și taumaturgie, ca unele ce sunt fundamentate biblic și sunt rodul unei vieți liturgice autentice, trăită efectiv. Diaconia și taumaturgia Bisericii sunt produsul conștiinței liturgice vii, care dă naștere atât conștiinței misionare, cât și conștiinței caritative.

S-au aprofundat foarte serios aspectele vindecării omului întreg, iar pentru actul filantropic contemporan, s-a reiterat reperul fundamental al activității Sfântului Vasile cel Mare care, peste veacuri, este un autentic model de taumaturgie prin diaconie, izvorâte din viața liturgică a Bisericii.

Comunicările au suscit discuții tematice ample și chiar unele propuneri cu caracter mai aplicat în sfera dimensiunii sociale a activității Bisericii.

I. Sinteza tematică: DIACONIE

1. Viața liturgică este esențială pentru zidirea comunității și a inițierii actului diaconal, deoarece diaconia nu este altceva decât expresia solidarității Bisericii cu toți oamenii, mai ales cu cei aflați în nevoi și suferință, pentru învingerea nedreptății care stă la baza sărăciei. Dimensiunea teologic-liturgică a actului diaconal săvârșit de Biserică o distinge de actul di-

aconal al Statului, fiind exercitarea funcției sale profetice asupra lumii.

2. S-a prezentat o perspectivă istorică amplă asupra diaconiei în plan universal și multireligios/multiconfesional. Astfel, s-a remarcat slujirea diaconală a Bisericii încă din epoca creștinismului primar, slujire care a depășit granițele religioase în sensul în care comunitățile creștine ofereau sprijin iudeilor și păgânilor. Astfel, chiar dacă asistența socială nu a fost un produs original al creștinismului, Biserica a asumat această misiune cel mai intens, punând-o în relație cu învățătura evanghelică: „Dacă ați făcut acestora... Mie Mi-ați făcut” (Matei 25, 40)

3. Biserica Ortodoxă Română a susținut întotdeauna activitatea social-filantropică, funcționând instituții specializate de asistență socială începând cu secolul al XVI-lea și până în prezent.

II. Sinteza tematică: TAUMATURGIE

Dumnezeu este Cel care aduce tămăduirea

4. În toate acțiunile de manifestare taumaturgică, omul este numai intermediarul unei lucrări divine. Dumnezeu Însuși este Cel care aduce tămăduirea, vindecările care se întâmplă în Biserică fiind o anticipare a Împărăției lui Dumnezeu.

5. Lucrarea Sa vindecătoare poate fi observată încă din Vechiul Testament, unde există premergeri ale actelor misterice tămăduitoare ale Noului Legământ, precum și ale Bisericii încă din faza primară a sa, în care ungera sacramentală era binecunoscută.

Taina Sfântului Maslu

6. Taina Maslului ca expresie a diaconiei caritative a Bisericii față de cei bolnavi este o rostire de cuvinte cu forță tămăduitoare. Taina Maslului trebuie însoțită de pareneză pentru că starea sufletească bolnavului îl face pe acesta mai receptiv la mesajul tainic al Bisericii.

7. Taina Sfântului Maslu reiterează economia mântuirii împlinite în Iisus Hristos, iar pe de altă parte, reiterează un mod al existenței în Împărăția lui Dumnezeu, în care noi intrăm într-o stare de pocăință, pentru a trece, apoi, în planul exprimării doxologice.

8. Taina și frumusețea creștinismului rezidă în faptul că Hristos Însuși este aproapele nostru, iar milostivirea atotcuprinzătoare a lui Dumnezeu – care include milă, îndurare, bunăvoință, iertare, bunătate, blândețe, dărnicie – apare exprimată pregnant în textele Sfântului Maslu.

Calea vindecării în Biserică

9. Biserica Ortodoxă susține cu fermitate importanța participării la sfintele slujbe ale Bisericii, nu doar la Sfânta Taină a Maslului, ci la tot ansamblul actelor liturgice eclesiale pentru vindecarea bolnavului. Este necesară redescoperirea puterii tămăduitoare a ansamblului slujbelor Bisericii, precum și realizarea echilibrului dintre Liturghie, diaconie și filantropie, astfel încât activitatea caritativă să nu pună în umbră mesajul central al Bisericii, acela că preocuparea principală a fiecărui credincios trebuie să fie destinul său eshatologic.

10. Pocăința este un punct esențial al vindecării, iar vindecarea primită prin Sfintele Taine se adresează omului în integralitatea ființei sale.

11. În paralel cu participarea la viața liturgică, Biserica Ortodoxă îi încurajează pe cei suferinzi la urmarea unui tratament medical adecvat, din credința că medicina și tot ceea ce implică aceasta sunt lăsate de Dumnezeu, Vindecătorul trupurilor și al sufletelor noastre.

12. Lucrarea Bisericii trebuie să se orienteze înspre conștientizarea bolnavilor de diferența care există între confruntarea bolii și asumarea bolii, cea din urmă fiind o reflectare a unei conștiințe creștine profunde, care înțelege Taina Crucii și logica Învierii. Din perspectivă spirituală, suferința și boala pot fi folositoare, pentru că în orice suferință umană este prezent Hristos. Suferința, odată asumată, este revelatorie – și poate fi chiar o teofanie, care va fi folosită ca îndreptățire la Judecata finală.

13. Din paleta elementelor cu funcție taumaturgică de care dispune Biserica face parte și expresia iconografică. Icoana este o cale de vindecare, un exemplu concret fiind reprezentările Sfinților Doctori fără de arginți, care ne însoțesc într-un demers spiritual de vindecare.

Relaționarea cu aproapele aflat în suferință

14. Bolnavul este un templu al Duhului Sfânt, convingere care generează un anumit tip de atitudine față de acesta, atât din partea personalului medical, cât și din partea personalului religios. Actul îngrijirii bolnavilor trebuie să fie realizat

de personalul religios în strânsă colaborare cu personalul medical, astfel încât pacienții să beneficieze de un tratament holistic, în care se îmbină preocuparea pentru vindecarea trupei cu consilierea spirituală, orientată înspre vindecarea sufletească.

15. Conștiința eclesială exprimată prin actul terapeutic evidențiază comuniunea cu Dumnezeu și cu aproapele. Această conștiință determină abordarea personală a bolnavului, astfel încât să nu fie tratată boala, ci pacientul, în contextul întregii sale experiențe de viață. Relația interpersonală și comunicarea vie facilitează raportarea noastră cu multă iubire la aproapele aflat în suferință, prin care acesta iese din anonim și ne apare ca persoană destinată existenței veșnice.

16. Îngrijirea bolnavilor nu trebuie să se rezume la actele efective de tratament sau consiliere, ci la asumarea suferinței celuilalt, la compasiune, la încredințarea celui suferind de iubirea și de starea noastră comunională, ceea ce poate realiza în chip eficient vindecarea, astfel realizându-se taumaturgia prin diaconie.

III. PROPUNERI CU CARACTER APLICATIV

17. Timpul în care trăim impune Bisericii oferirea unor răspunsuri la marile probleme ale contemporaneității și chiar apărarea învățaturii de credință și a adevărilor pe care le propovăduiește. Pentru realizarea acestui lucru, este necesară pregătirea unei elite a apologetilor, specializați pe diferite direcții și capabili să răspundă la marile probleme actuale.

18. Biserica și școlile de teologie trebuie să se concentreze pe pregătirea personalului specializat pe activitatea specifică îngrijirii bolnavilor, această pregătire incluzând perioada de studii universitare, dar, în egală măsură, programe de întâlniri periodice ale personalului religios care deja activează în spitale. Biserica trebuie să se asigure de profilul moral-profesional adecvat al personalului implicat în astfel de activități.

19. S-a formulat necesitatea dezvoltării și a implementării unui program catehetic mult mai aplicat, orientat înspre oferirea unor răspunsuri credibile la variile suferințe ale contemporaneității.

20. În zona tematică a diaconiei și taumaturgiei, s-a propus promovarea mai intensă a lucrărilor celor mai importanți autori specializați pe domeniu, precum Hierotheos Vlachos sau Dmitri Avdeev în facultățile de teologie, în acest fel asigurându-se profesionalismul personalului care va fi implicat în asistarea bolnavilor.

21. Se recomandă redescoperirea și revalorizarea rolului voluntariatului în domeniul social-filantropic, deoarece Biserica Ortodoxă, dacă rămâne pe o poziție singulară în direcția implicării sociale, nu are forța de a răspunde tuturor problemelor existente.

22. Se conștientizează și se are în vedere necesitatea dezvoltării unei viziuni sociale coerente a Bisericii, viziune care să fie ancorată în realitățile contemporane și care să constituie fundamentul implicării sociale a structurilor eclesiale. Un prim pas în acest sens ar putea fi valorificarea volumului considerabil de materiale tematice dezvoltate în cursul acestui an dedicat de Sfântul Sinod Tainei Sfântului Maslu și îngrijirii bolnavilor. De asemenea, seria de 11 volume „Medicii și Biserica” (apărute la Editura Renașterea, Cluj-Napoca) poate constitui o componentă a bazei teoretice pentru implicarea socială a Bisericii.

23. S-a formulat propunerea ca, pe viitor, să fie organizate congrese de teologie la nivelul patriarhiei, prin rotație, de către centrele mitropolitane, urmând ca ideile să fie redactate într-un document final, care să fie promovat la nivelul Sinodului și al întregului învățământ teologic universitar.

Participanții cu comunicări științifice la Conferință au fost: ÎPS Andrei Andreicuț, PS Petroniu Sălăjeanu, pr. prof. univ. dr. Constantin Pătuleanu, pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, conf. dr. Radu Preda, conf. dr. Adrian Lemeni, prof. dr. Pavel Chirilă, ierom. conf. univ. dr. Teofil Tia, pr. prof. univ. dr. Valer Bel, pr. prof. univ. dr. Viorel Sava, pr. prof. univ. dr. Aurel Pavel, pr. prof. univ. dr. Emil Jurcan, pr. prof. dr. Stelian Tofană, pr. prof. dr. Ioan-Vasile Leb, pr. conf. dr. Ștefan Iloaie, pr. conf. dr. Liviu-Nicolae Jitianu, pr. lect. dr. Daniel Buda, pr. lect. dr. Gabriel Jurcan, pr. lect. dr. Cristian Sonea, pr. lect. dr. Răzvan Stan, conf. dr. Cristinel Ioja, pr. lect. dr. Ioan Bizău, pr. conf. Dorel Man, pr. lect. dr. Mircea Oros, pr. lect. dr. Filip Albu, pr. asist. Dinu-Grigore Moș, prof. dr. Mircea Gelu Buta, asist. dr. Ciprian Toroczka, pr. dr. Bogdan Ivanov, pr. dr. Liviu-Vidican Mancu, conf. dr. Marcel Munteanu, dr. Dacian But-Căpușan, dr. Nicolae Turcan.

Eu și ceilalți – dăruire și unitate

Vârsta școlară reprezintă temelia educativă a întregii vieți, iar educatorul are misiunea de a se preocupa de dezvoltarea dimensiunilor afective, motivaționale, atitudinale și sociale ale copiilor pe care îi formează, încât elementul cognitiv să devină un mijloc prin care copilul învață să găsească soluții la numeroasele probleme cu care se confruntă, să aibă încredere în el, să-și formeze abilități de conviețuire prin cunoașterea și aplicarea moralei creștine și a unor va-

luri etern umane: binele, adevărul, dreptatea.

Pornind de la acest considerent s-a pus întrebarea: Oare cine se

poate constitui în model pentru copii, și chiar mai mult, în învățător, protector, sfătuitor, călăuză? Căutând răspunsuri gândul ni se duce la cel ce este „portretul nostru îmbunătățit” (Andrei Pleșu), la îngerul nostru păzitor. Astfel, a luat naștere proiectul educativ intitulat „Înșerii sunt modelele noastre”, care s-a desfășurat în perioada 8-15 noiembrie 2012, la Colegiul Național „Andrei Mureșanu” Bistrița. În cadrul acestei activități au fost implicați un număr de 24 de elevi din clasa a VII-a D, coordonați de prof. Andrea Pintiliescu, care au prezentat

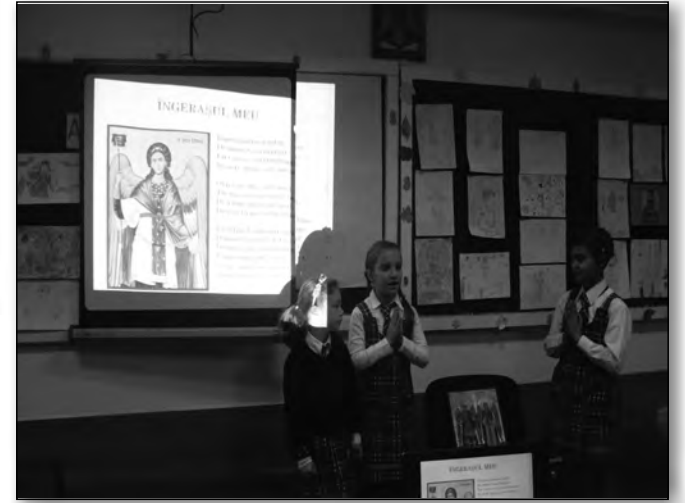
un program artistic claselor din ciclul primar, cei mici fiind îndrumați de doamnele învățătoare.

În prima parte a activității, 8 elevii ai clasei a VII-a au prezentat celor mici o scenetă (scrisă de doua eleve ale clasei: Zăgrea Ramona și Leșan Maria), prin care s-a urmărit evidențierea importanței rugăciunii în viața copilului și a legăturii strânse care există între copil și îngerul său păzitor. Ulterior, elevii clasei a VII-a, costumați în îngeri, au purtat discuții cu cei mici, aceștia din urmă adresându-le întrebări despre rolul și importanța îngerilor. Cei mici au fost solicitați să rostească rugăciuni adresate îngerilor, iar pentru implicarea și hărnicia lor au fost răsplățiți de cei mari cu câte un îngerăș, confecționat de aceștia din hârtie. Spre finalul activității a fost prezentat un material în *power point*, realizat de elevii clasei a VII-a, intitulat *Îngerășul meu*, iar cei mici au fost îndemnați să deseneze câte un înger, așa cum și-l imaginează ei, urmând ca cele mai frumoase lucrări să fie premiate. La terminarea activității, cei mari au adresat câteva îndemnuri elevilor din ciclul primar,

care s-au constituit în deziderate, atât pentru cei mici, dar și pentru elevii mai mari.

Această activitate a avut impact atât asupra elevilor cla-

selor I-III, care au învățat că trebuie să fi buni și ascultători pentru a nu-și supăra îngerășul, cât și pentru elevii mai mari care au învățat să dăruiască și să se constituie în modele pentru colegii lor mai mici. De asemenea, activitatea se dorește a fi o alternativă la manifestările de tip Halloween, desfășurate în fiecare an în școlile românești, străine de ființa culturală și spirituală a neamului nostru, care determină o sumă importantă de efecte negative asupra personalității elevilor de toate vârstele.

Coordonator proiect,
Prof. Andrea-Amalia Pintiliescu
Înv. Rodica Hâlmău
Colegiul Național „Andrei Mureșanu” Bistrița

Slăvind pe Dumnezeu în școală Cercul de pictură „Sfântul Evanghelist Luca”, Beclean

„Toate acestea le-am trăit eu.
Am gustat din fructul lor și am aflat cât este de dulce”

(Gheron Iosif)

Sfinții Tăi Doamne, prietenii mei... Spun asta fiindcă am simțit ajutorul lor din plin. Sfântul Spiridon este „vinovatul” înființării cercului de pictură deoarece totul a pornit de la icoana sa pictată pe sticlă de către o fostă elevă, Oltean Nicoleta, absolventă a Liceului de Arte „Corneliu Baba” din Bistrița. Privind icoana sfântului, un gând mi-a neliniștit inima: *Elevii mei ar putea învăța să picteze icoane*. Cu toate acestea, cercul nu poartă numele sfântului, ci fa-

dragostei lui.

Așadar, neliniștea cea bună a rodit când Nicoleta, un creștin simplu, cu „mărime de suflet”, a acceptat să lucreze cu copiii. Atunci am înțeles ce înseamnă să se întâlnească voința lui Dumnezeu cu voința omului.

Oricine știe că arta înseamnă și bani, dar încrederea în Dumnezeu mi-a dat putere să lupt și primul ajutor a venit în mod tainic de la El. Gheron Iosif spunea unui ucenic de-al său într-o scrisoare: „Pune tu cei o sută de bănuți ai tăi, ca să pun eu cei o mie de galbeni ai mei”. Și astfel, pentru mine,

generozitatea lui Dumnezeu a devenit o certitudine. Din orice sacrificiu se naștea chipul unui sfânt pe o banală sticlă și o transforma în icoană, iar icoana înfrumuseța chipul copilului.

Mai târziu am deslușit o altă taină, copiii mei nu doar pictau, ci iubeau icoanele. N-am îndrăznit niciodată să sper la o așa înălțare duhovnicească prin arta icoanei. Ca să întăresc dragostea copiilor pentru credință și artă am purces împreună

cu ei într-o minunată călătorie la muzeul părintelui Timoftei Găurean din Agrieș (cărui îi mulțumesc din toată inima pentru felul în care a știut să înobileze sufletele noastre) unde cel mai mărunț obiect adus din vremuri îndepărtate în secularizat prezent prinde viață și sens.

Frumusețea icoanelor și a seriozității unei munci ascunse în spatele culorilor a putut fi contemplată la expoziția din 21 noiembrie 2012. Fiecare elev, cu emoție în suflet, a prezentat prima sa lucrare în fața unui public alcătuit din părinți, profesori și elevi. Aprecieri încurajatoare au venit din partea d-nei Inspector Școlar de specialitate – Departamentul pentru curriculum și controlul asigurării calității, Simona Konradi, dl. director Rus Vasile Gabriel și d-na director adjunct Lazăr Margareta. Un dar duhovnicesc a venit din partea Părintelui

Protopop Doru Zinveliu, care a sfințit icoanele împreună cu Părintele Inspector Adrian Cherhaț.

Elevii mei, devotați icoanei, care fac parte din Cercul de pictură, a cărui existență este de un an și jumătate, sunt: Bugnar Andreea, Ignatiuc Alexandru, Ignatiuc Sebastian, Pop Paul, Te-

odora Cotuțiu, Mureșan Ioana, Măgherușan Andreea, Alb Alisa, Botiș Viviana, Sidor Andreea, Marian Ioana, Pașca Maria, Pogăcean Rahela, Cozma Cristina, Maței Dănuț și Poenar Sergiu (6 ani, cel mai mic membru de la cercul de pictură). Din lucrările lor amintesc: „Iisus Hristos și viața de vie” – model tradițional; „Iisus Hristos în mormânt” – model bizantin; „Maica Domnului Îndurătoare” – model tradițional; „Sfântul Vasile cel Mare” – model bizantin; „Maica Domnului cu Pruncul”, „Răstignirea Domnului”, „Nașterea Domnului” – model tradițional; „Masa de Rai” – model tradițional; „Sfântul Prooroc Ilie” – model tradițional; „Rugăciunea din Grădina Ghetsimani” – model bizantin; „Dreptul Iov” – model bizantin etc. Bucuria noastră este că acum facem parte din Centrul misionar pentru tineret din Beclean, coordonat de părintele Claudiu Zinveliu.

Multe ar mai fi de spus, însă rămân în taină toate pentru alte vremuri bune când Dumnezeu va hotărâ să le așternem în scris.

Prof. coordonator Sivia Poenar,
Școala Gimnazială „Grigore Silași” Beclean

„Profesorul de Religie” este prima pagină dedicată exclusiv cadrelor didactice din Școlile și Liceele Județelor Cluj și Bistrița-Năsăud. În ea se reflectă activitățile, proiectele și preocupările științifice ale profesorilor de religie. Așteptăm articolele dumneavoastră la adresa revista@renasterea-cluj.ro sau liviuvidican@yahoo.com.

Nașterea Domnului în iconografia bizantină.

Elementele constitutive ale temei

Marcel Muntean

Temeiul biblic

Una dintre cele mai cunoscute icoane ale Bisericii și, în același timp, una dintre cele mai bogate în semnificații teologice este icoana Nașterii Domnului. Ea este rezultatul unei elaborări teologice și artistice ce a durat secole, fapt ce a făcut ca fiecare amănunt reprezentat în ea să nu fie nici pe departe întâmplător. Symbolismul ei cuprinde elemente dogmatice, biblice sau din istoria apocrifă. Iconografia Praznicului își are izvorul în Evanghelia după Luca, pentru naștere, (cap. 2) și în cea după Matei pentru închinarea magilor (cap. 2). În schimb, scenele îmbăierii Pruncului și cea cu Iosif de-o parte își au sursa în relatările apocrife, ale căror scopuri didactice nu pot fi ignorate.

Simbolistica compoziției

Pentru a înțelege simbolistica icoanei Nașterii Domnului, ea trebuie analizată în etape, deoarece icoana este împărțită pe trei nivele. Zona ei superioară sugerează lumea cerească, a doua împletirea dintre divin și uman realizată în și prin Hristos, iar a treia omenirea în general și umanitatea lui Hristos în special. Din punct de vedere compozițional, dar și al înțelesului dogmatic al icoanei, centrul acesteia este dominat de Pruncul Iisus culcat în iesle și așezat pe o bază dreptunghiulară asemănătoare pietrei de la mormânt, iar în spatele Său desfășurându-se peștera și muntele.

1. Peștera

Evangheliile nu menționează peștera, însă reprezentarea iconografică își găsește temeiuri în Tradiție și în textele liturgice. Deschizătura întunecoasă a peșterii în mijlocul stâncilor ascuțite închipuie cosmosul căzut, lumea copleșită de păcat prin căderea omului, precum și iadul, străfundurile întunericului, pe care doar El, *Soarele Dreptății*, le risipește odată cu Nașterea Sa. În peștera întunecoasă, Hristos este lumina ce alungă întunericul: „Eu, Lumină am venit în lume, ca tot cel ce crede în Mine să nu rămână în întuneric” (Ioan 12, 46). La început, iconografiile au apelat la o schemă compozițională simplă, redând doar Pruncul culcat în iesle. Rând pe rând, elementele compoziționale s-au îmbogățit, astfel încât iconografia temei s-a desăvârșit în decursul veacurilor, iar după perioada de după iconoclastism și mai precis după veacul al XIV-lea, se consolidează. Icoana, tot mai complexă, are un centru precis, dominat de Fecioara și Pruncul situați în mijlocul peșterii, iar împrejurul lor se dezvoltă alte scene adiacente. Pruncul Hristos este reprezentat fie dormind, fie treaz, privind către Maica Sa. El este reprezentat prin mărimea cea mai mică, aceasta într-o smerenie, mărind-o astfel pe Maica Sa, reprezentată prin mărimea cea mai mare, care-i întrece astfel în cinste pe îngeri. Scutecele în care este înfășat au forma giulgiurilor de înmormântare, iar ieslea în care este așezat are aspectul unui altar - mormânt. Nu este mai degrabă masa jerfei pe care se află suprema ardere de tot? Acest altar în formă de mormânt dezvăluie „pâinea cea vie, care s-a pogorât din cer” (Ioan 6, 51). Altar pentru jertfă, giulgiuri, mormânt, lumină: toate acestea prefigurează *Moartea, Pogorârea la iad și Învierea lui Hristos*. Lângă iesle se află un asin și un bou, conform proorociei lui Isaia 1, 3: „Boul își cunoaște stăpânul și asinul ieslea domnului său, dar Israel nu Mă cunoaște; poporul Meu nu Mă pricepe”. Prezența animalelor trimite, de asemenea, și către symbolismul vițelului de sacrificiu și al asinului Împăratului Care intră în Ierusalim. Maica Domnului este înfățișată stând lângă Prunc, în fața ieslei, pe un acoperământ (hlamidă), asemenea unui pat împăratesc, pentru a sugera astfel cinstea ce i se cuvine ca Maică a lui Dumnezeu. Poziția Maicii Domnului este pe jumătate ridicată, iconarul căutând astfel să sublinieze că ea a născut pe Hristos suprafiresc, fără durerile facerii. Faptul că Maica Domnului apare înfățișată sprijinindu-se nu trebuie luat drept indiciu al extenuării fizice după naștere, ci pur și simplu ca pe o nevoie a tuturor ființelor de a se odihni peste noapte. Este odihna în urma drumului, mai mult decât în urma nașterii. Expresia chipului ei este una meditativă având

privirea îngândurată, atitudinea ce anticipează suferințele pe care le va îndura ca Maică a Celui ce avea să pătimească moarte pe Cruce pentru mântuirea lumii. Atunci când Fecioara ne este înfățișată așezată de-a lungul patului, ori mai precis întoarsă spre noi, ne este definită natura umană a Mântuitorului. Din aceste considerente s-au născut și două moduri de redare a Fecioarei: cel dintâi este preponderent recunoscut în aria apuseană, în timp ce al doilea, în cea răsăriteană. Exemplele propuse vizează fresca lui Giotto di Bondone și icoana lui Andrei Rubliov. Cu toate că și aici (în Răsărit) vom avea reprezentări în care o vedem pe Maica Domnului imaginată și îngenuchiată în fața lui Hristos Prunc, imagine ce se va încetățeni după veacul al XVI-lea.

2. Nivelul terestru

Sus în dreapta sunt păstorii cu oile. Ei primesc cei dintâi vestea minunatei Nașteri. Păstorii reprezintă primii fii ai lui Israel, care I se închină Pruncului, ei simbolizând începutul Bisericii evreilor, iar magii începutul Bisericii neamurilor.

Lumea terestră e înfățișată prin păstorii ce ascultă cuvântul sacru. Ciobanul cântând, ca motiv este întâlnit încă din veacul al XI-lea, el se găsește în mozaicul din naosul de la biserica Osios Loukas din Grecia¹. Prezența sa poate să ne ducă cu gândul la compozițiile laice cu valențe elenistice ori paleocreștine.

Magii personifică lumea păgână. De origini și rase diferite, ei subliniază universalitatea mântuirii aduse de Prunc. Darurile aduse de ei Pruncului Hristos au fiecare o semnificație aparte, conform cântării: „Prin darul mirului, ei închipuie starea Ta muritoare, prin aur măreția Ta împărătească, iar prin tămâie, dumnezeirea Ta întreagă” (Utrenia Nașterii Domnului, cântarea a V-a, glas VI). La baza compoziției, cele două femei (moașe) ce îndeplinesc ritualul spălării Pruncului Iisus, întăresc ideea omenității hristice și aduc în lucrare o notă de pitoresc. Scena îmbăierii Pruncului nu se regăsește în Erminia lui Dionisie din Furna, aceasta în ciuda faptului că alți doi mari iconari, Manuil Panselinos și Teofan Cretanul, includ scena în reprezentările lor. Acest episod amintește de faptul că Dumnezeu întrupat nu se deosebește cu nimic de alt copil, din punct de vedere exterior, ci se supune obișnuințelor omenești, așa cum mai târziu a binevoit să se supună practicii circumciziunii și botezului (de care El nu avea nevoie). Evangheliile apocrife ale lui Iacob și Pseudo Matei

vorbesc despre prezența a două femei (Zelemi și Salomeea) chemate de Iosif pentru a o ajuta pe Sfânta Fecioară. Dreptul Iosif este și el reprezentat în partea opusă scenei spălării, într-o poziție de îndoială în fața minunii întrupării lui Dumnezeu. El apare într-un colț, așezat deoparte de Fecioara Maria, detaliu iconografic menit să evidențieze adevărul potrivit căruia Hristos S-a născut din Fecioară, Iosif nefiind tatăl Pruncului. Înfațișarea sa trebuie să sugereze un om înaintat în vârstă, este reprezentat cu aureolă, aflându-se între dreptii lui Dumnezeu (Matei 1, 19). Dreptul Iosif are o expresie meditativă, îngrijorată, o stare de tulburare pricinuită de Nașterea feciorenică a Pruncului. Iosif închipuie pe tot omul slab în credință, a cărui rațiune nu poate depăși hotarele realităților văzute. În persoana lui Iosif, icoana dezvăluie nu numai

Andrei Rubliov, Nașterea Domnului, icoană, 1405, Catedrala Bunei Vestiri, Moscova.

drama sa personală, cât drama întregii omeniri care a privit taina, nu prin ochii credinței, ci ai rațiunii limitate. Rareori și mult mai târziu este înfățișat ascultând de o figură care reprezintă *vocea rațiunii neluminate*.

Bătrânul ciudat, înveșmântat într-o piele de animal, stând aplecat de spate dinaintea lui Iosif, îl reprezintă pe amăgitorul Satan, deghizat în chipul unui păstor, care îl hărțuiește pe Iosif cu întrebări perfide. Scena este inspirată de Evanghelia apocrifă a lui Iacob, unde se spune că cel viclan rostește prin intermediul bătrânului păstor Thyrros: „Așa cum acest toiag (el este rupt sau îndoit, simbol al sceptrului zdrobit al fostei sale puteri) nu va mai putea să dea vârstare, tot așa un bătrân ca tine nu mai poate zămisli un prunc și o fecioară nu poate să nască” (dar toiagul a înflorit îndată). Acest bătrân nu există în iconografia scenei decât tardiv.

3. Nivelul ceresc

Îngerii pictați în partea superioară a compoziției, configurează o notă de optimism, îndeplinind o dublă lucrare: *doxologia și vestirea*. Pe de o parte, ei aduc oamenilor vestea nașterii divine, iar pe de alta, îl laudă și îl slăvesc pe Dumnezeu. Un grup se îndreaptă către *Izvorul de Lumină* aducând laudă neîncetată lui Dumnezeu. Un alt înger se apleacă spre păstori, vestindu-le acestora Nașterea Împăratului lui Israel. Prezența îngerilor mărturisește despre dumnezeirea Pruncului. În partea stângă a icoanei, magii, de vârste diferite, se îndreaptă pe cai spre locul nașterii. Ei reprezintă cele trei vârste umane: unul tânăr, altul matur, iar altul bătrân. Această reprezentare a lor arată că mesajul adus de Hristos este universal, care nu este mărginit la o anumită limită temporală, ci transcende toate vârstele omenirii.

Din înaltul cerului, raza trilobată în formă de stea, luminează peștera nașterii. Raza unică ce coboară din semicercul aflat în partea superioară a icoanei semnifică *Firea cea Una* a lui Dumnezeu, dar care, ieșind din stea, se împarte în trei pentru a desemna participarea *Celor Trei Persoane* la economia mântuirii. Reprezentarea iconografică a *stelei* sugerează faptul că aceasta este mai presus de un simplu fenomen cosmic, ea fiind trimisă de către Dumnezeu să vestească magilor *Nașterea cea mai presus de fire a unui Împărat Ceresc* și totodată să-i călăuzească spre locul unde s-a petrecut minunea.

Concluzii

Finalizând această prezentare succintă, reținem faptul că icoana *Nașterii* este rodul Scripturii, credinței și trăirilor, atât a teologilor, a Bisericii cât și a iconografilor ce au meditat profund la făurirea acestui tip iconic care s-a perpetuat de-a lungul secolelor, înregistrând o multitudine de reprezentări. Spațiul bizantin și post bizantin a conservat o imagine amplă, structurată pe o schemă componistică desăvârșită și unică.

Iconografia Nașterii s-a extins și în aria occidentală unde a primit valențe naturaliste, pierzându-și deseori esența și prototipul ei iconic. Intrarea lui Hristos în lume face posibilă nașterea noastră în El. Departe de a se naște într-un palat, El alege o peșteră care servește drept staul animalelor, ba chiar se odihnește în ieslea lor. Prin Creatorul a toate făcut Om, creația căzută e readusă prin om la Creator. „Cine-a mai văzut olar îmbrăcându-se în lut? Cine-a mai văzut focul ascuzându-se în scutece? Și totuși, așa S-a micșorat pe Sine Dumnezeu pentru iubirea Sa de oameni” (Sfântul Efreem Sirul, *Primul înn pentru Nașterea lui Hristos*). Nu onoruri și bogăție datorate regelui, ci smerenie și lepădare: iată învățătura condensată aici. Întins pe mormântul-altar de jertfă, Noul-născut ne deschide *trecerea*, Paștile de iarnă! În tăcerea și ignoranța generală, Dumnezeu se întâlnește în adâncul întunericului cu omul alungat din Rai. Paște de iarnă, Nașterea Sa restaurează chipul cel întinat, re-crează omenirea care, de acum înainte, nu mai are decât să re-nască și să învieze cu El. Contemplând icoana Nașterii Domnului te cuprinde o bucurie și o pace lăuntrică.

Pietro Cavallini, Nașterea Domnului, mozaic, detaliu, 1296-1300, Bazilica Santa Maria in Trastevere, Roma.

¹ Ibidem, p. 94.

Părintele Ioan Zăgorean (1912-1991), dascălul de nota 10*

Pr. Iustin Tira

Preșc să precizez dintru'nceput că nu am calitatea și nici competența academică de a elabora și susține un studiu riguros-științific privind personalitatea și opera părintelui arhidiacon dr. Ioan Zăgorean, distins teolog, profesor de teologie și autor de manuale. Voi încerca însă o schiță de portret al celui comemorat, din perspectiva preotului, absolvent de Seminar și Institut Teologic, care a avut privilegiul de a fi îndrumat și educat de o pleiadă de personalități de prestigiu ale teologiei ortodoxe românești din secolul XX, între care un loc aparte cred că-l ocupă părintele Ioan Zăgorean.

Fac parte din generațiile care l-au avut ca dascăl atât la Seminarul Teologic din Cluj cât și la Institutul Teologic din Sibiu. În anii 1966-1968 l-am avut ca profesor de Istoria Vechiului Testament și a Noului Testament, discipline care se găseau pe atunci în programa primilor doi ani de Seminar. În aceeași perioadă, a fost și dirigintele clasei din care făceam parte. Nu-mi aduc aminte de orele de dirigenție, dar mi-a rămas vie în suflet și de neuitat frumusețea celor de istoria Vechiului și a Noului Testament. Darul de povestitor, vocea solemnă și autoritară dar caldă și mlădioasă, chipul impunător de înțelept dar și de părinte iubitor, ținuta clericală, făceau ca sala de clasă, cu cei 42 de elevi, să pară pustie. Pentru noi, elevii de atunci, aproape toți copiii de țărani, din familii credincioase dar cu stare materială modestă sau chiar sărăcăcioasă, ajunși în Cluj de prin toate zonele Transilvaniei, lucrarea didactică și chipul părintelui Ioan Zăgorean, erau impresionante și emoționante. Nu țin minte cum decurgea ascultarea lecțiilor; știu doar că la acordarea notelor nu era prea generos. Notarea mergea, cu foarte puține excepții, doar până la 8. Avea pentru acestea și o explicație. Nu că am fi îndrăznit noi să-l întrebăm, dar se pare că era preocupat ca noi să înțelegem ceea ce se întâmplă. Ne spunea că doar până la nota 8 poate ajunge elevul pentru că nota 9 este a profesorului, iar nota 10 a autorului manualului. Pe atunci încă nu i se tipărise manualul de Morală. Rezerva aceasta în notarea răspunsurilor sau a examenelor, cu care aveam să ne reîntâlnim și în studenție, s-a dovedit a fi benefică. Aici trebuie spus că profesorul Ioan Zăgorean, chiar și înainte de a avea manualele tipărite, de fapt a fost mereu un dascăl de nota 10.

Istoria Vechiului și a Noului Testament, așezată în suflet și în minte, cu măiestrie și har, de dascălul nostru, avea să ne fie de mare folos ceva mai târziu, în anii terminali ai Seminarului, când am ajuns la studiul Vechiului și Noului Testament, discipline predate de către foarte tânărul, pe atunci profesor, părintele Mircea Basarab.

Anii studenției de la Institutul Teologic din Sibiu, pe lângă rigurozitatea, consistența și nivelul academic maxim al cursurilor și al examenelor, au avut farmec și frumusețe și datorită părintelui Ioan Zăgorean, nu numai tinereții noastre.

Personalitățile care alcătuiau corpul profesoral al Institutului Teologic din Sibiu, în anii 1971-1975, prin prezența au

* Acest text a fost prezentat în cadrul manifestării dedicate evocării părintelui Ioan Zăgorean și centenarului nașterii sale, organizată în cadrul Săptămânii Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, în data de 4 decembrie 2012, în sala Nicolae Ivan, începând cu ora 17.

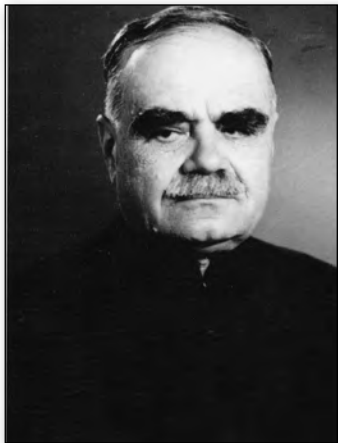
Sărbătoarea Grădiniței Arhiepiscopiei Clujului

Grădinița „Sfântul Stelian”, aflată sub patronajul Arhiepiscopiei Clujului, și-a cinstit luni, 26 noiembrie, patronul spiritual. Cu acest prilej, instituția de învățământ a organizat ziua porților deschise. Dimineață, în mijlocul copiilor și educatorilor a fost prezent IPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei.

Ierarhul a asistat la un program artistic susținut de cei aproximativ 50 de copii, iar la final le-a oferit micuților câteva îndemnuri duhovnicești și în același timp le-a împărțit acestora daruri și iconițe.

IPS Mitropolit Andrei a precizat într-un interviu acordat Radio Renașterea că educația religioasă are o importanță maximă pentru viitorul societății: „Pentru viitorul nostru, educația religioasă este de maximă importanță. Dar, pe lângă ora de religie care se predă în școlile de stat, e foarte necesar învățământul confesional. Am zis sporadic, pe ici pe acolo, că

toritară, prin prestație academică înaltă și prin ținută clericală impecabilă, creau o atmosferă care uneori părea rigidă, distantă și mult prea severă. Cel puțin așa ni se părea atunci. Mai târziu am constatat că, de fapt, toate au fost spre folosul nostru. Studenții din acea vreme ne amintim cum se făcea instantaneu un culoar de câțiva metri când părintele rector Isidor Teodoran apărea în curte, mergând de la locuința spre cantină, deși nu spunea nici măcar un cuvânt, ci răspundea discret la salut, așa cum ne amintim cum se făcea liniște în curte când același rector, ieșea după-masa în fața locuinței și își curăța și lustruia tacticos și demonstrativ pantofii.

Arhidiaconul dr. Ioan Zăgorean a fost profesor universitar de teologie. S-a născut în 24 dec. la Blăjenii de Jos, jud. Bistrița Năsăud, și s-a mutat la Domnul în data de 1 aug. 1991 la Cluj-Napoca. A urmat studiile Academiei Teologice din Cluj-Napoca (1922-1929) și ale Facultății de Filozofie a Universității din Cluj (1931-1935), după care își susține doctoratul în teologie la Cernăuți (1945). Profesor suplinitor de Liturgică la Academia Teologică din Cluj (1946-1948), profesor titular de Morală la noul Institut Teologic Universitar din Cluj (1948-1952) și apoi la cel din Sibiu (1 ian. 1968 – 1 oct. 1982), profesor de Studii Biblice și Sistematice la Seminarul teologic din Cluj (1952-1967), director al Seminarului (1952-1960 și 1964). A fost hirotonit diacon în 1935 și hirotesit ulterior arhidiacon stavrofor. A publicat numeroase articole, predici și recenzii pe teme de teologie morală și liturgică în revistele: *Mitropolia Ardealului*, *Mitropolia Banatului*, *Telegraful Român*, *Îndrumătorul Bisericesc* de la Cluj și Sibiu etc. Autor al Manualului pentru Seminariile *Morală creștină*, București, 1974, (republicat ulterior în numeroase ediții), coautor al lucrărilor: *Teologia Morală Ortodoxă* (2 vol.) pentru Institutele Teologice, București, 1979-1980; *Teologia Dogmatică. Manual pentru Seminariile Teologice* (în colaborare cu pr. prof. univ. dr. Isidor Todoran), București, 1991

iar atunci când dorea să vizioneze un film sau un meci de fotbal, o făcea împreună cu studenții, în puținele seri cu acces la televizor. Comentariile savuroase din timpul meciurilor de multe ori erau mai gustate decât spectacolul sportiv și erau însoțite de hohote de râs și de aplauze.

Nu se înscria nici în tiparul examenelor. Așa cum știm cei de atunci, sesiunea din vară la disciplina Teologie Morală se desfășura la umbra castanilor din curte, în prezența oricui dorea să asiste. Era, am putea spune, spectacol cu intrare liberă. Sigur, nu foarte „liberă” era starea celor examinați. Remarcile și reacțiile părintelui Ioan Zăgorean la răspunsuri pe

există școli, să dea Dumnezeu să fie cât mai multe școli bune, puse la punct, cu dascăli consacrați, devotați, pentru că la urma urmei nu firma școlii contează, ci dascălii care se ocupă de copii au mare importanță. Să dea Dumnezeu ca acești copilași din Grădinița Sfântul Stelian – am venit aici pentru că astăzi este prăznuit Sfântul Stelian Paflagonul, patronul lor – și copiii care învață în Colegiul Ortodox din Cluj să ajungă oameni deosebiți. Numai că, pe lângă aceste școli este absolută nevoie să mai deschidem și altele”.

După-masă, copiii grădiniței Sfântul Stelian din Cluj s-au bucurat și de prezența artistei Ada Milea, care le-a prezentat învățăceilor un program special. Grădinița Sfântul Stelian funcționează într-un spațiu modern de învățare ce aparține Arhiepiscopiei, pe str. Iuliu Maniu nr. 31. Aici se oferă posibilitatea micuților să învețe în sistem de program redus sau program prelungit. Copiii beneficiază de cursuri de pictură, de limbi străine, engleză și germană.

Directorul economic al Arhiepiscopiei Clujului, domnul Sorin Călea, a precizat că pe viitor se intenționează înființarea unor astfel de grădinițe în toate cartierele orașului: „Grădinița

lângă subiect sau la tăcere, făceau deliciul publicului. Era destul de înțelegător și indulgent cu cei ce constata că s-au străduit dar nu au reușit să asimileze toată materia. Indulgența mergea până acolo încât, pentru astfel de studenți, puțini la număr, își reducea pretențiile până la un volum foarte mic din materia pentru examen, pe care o numea cu delicatețe: „puntea măgarului”. Cu „puntea măgarului” se putea obține nota minimă.

Pe lângă memoria fabuloasă, perfect disciplinată și organizată într-o logică impecabilă, părintele Ioan Zăgorean a fost înzestrat de Dumnezeu și cu o voce și un auz muzical pe măsura memoriei. Liturgia la care slujea arhidiaconul Ioan Zăgorean era întotdeauna maiestuoasă, sărbătorească. Era o adevărată delectare să slujești împreună cu dânsul. Eu am trăit această bucurie de multe ori în cei 15 ani de diaconie. De altfel, a și iubit treapta diaconiei foarte mult. De aceea a și rămas în această slujire liturgică până la sfârșit, adică vreme de 60 de ani.

Simțul umorului, un alt dar cu care era înzestrat din belșug, făcea ca prezența dânsului să fie una extrem de agreabilă. Umorul și inteligența au transformat și acel mic cusur al ochilor într-un avantaj. În legătură cu privirea sa, circula la un moment dat o poveste. Se spunea că, mergând de la Seminar înspre casă, dincolo de Catedrală, la intrarea pe strada Iuliu Maniu, pe care locuia, a fost oprit de un bărbat de la țară, care l-a întrebat sfios:

– Domnule, vă rog să-mi spuneți în ce parte trebuie să o iau ca să ajung la gară ?

Binevoitor, părintele Zăgorean i-a arătat cu mâna direcția în care se află gara.

Țăranul, rămânând pe loc și nedumerit, și-a permis o a doua întrebare:

– Domnule, oare în ce parte să mă duc, unde mi-ați arătat sau unde v-ați uitat ?

– Dacă mergi unde ți-am arătat ajungi la gară, dacă mergi unde m-am uitat ajungi în altă parte, ar fi răspuns părintele. Unii spun că de fapt ar fi folosit o altă sintagmă și nu „în altă parte”.

L-am cunoscut mai bine după absolvirea Institutului Teologic, când, fiind diaconul Catedralei, am primit o locuință în același imobil cu prietenul său de o viață, părintele profesor Isidor Todoran, un alt corifeu al teologiei ortodoxe. Am fost deseori martorul tăcut al conversațiilor celor doi. Se deosebeau atât de mult unul de altul și, în același timp, se asemănau atât de mult unul cu altul încât păreau a fi părți componente ale aceluiași organism. Poate și de aceea prietenia lor a durat o viață iar Dumnezeu i-a chemat la El pe amândoi la aceeași vârstă: 79 de ani. Pe părintele Todoran în 1985 iar pe părintele Zăgorean în 1991.

Onorată asistență,

Cei 46 de ani de activitate didactică, din care ultimii 18 ani ca profesor universitar, manualele de *Morală Creștină* și *Teologie Dogmatică*, pentru seminariile teologice (ultimul în colaborare cu prietenul său, părintele Isidor Todoran), tipărite în ediții succesive, cel de *Teologie Morală*, pentru facultățile de teologie – redactat împreună cu trei profesori de Morală – și zecile de studii publicate în revistele de specialitate, sunt proba vie că ne aflăm în fața unei personalități de prestigiu a teologiei ortodoxe românești. Dacă adăugăm și darurile și însușirile speciale pe care le-au constatat elevii și studenții săi, cred că putem spune că părintele Ioan Zăgorean a fost cu adevărat un dascăl de nota 10.

Sfântul Stelian, patronată de Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului a fost înființată începând cu anul școlar 2008-2009. În prezent are trei grupe în care sunt cuprinși 55 de copii preșcolari. Funcționăm cu autorizație a Ministerului Educației și Cercetării, avem încadrat personal calificat: trei pe post de educatoare, trei pe post de îngrijitoare, precum și profesori care vin și predau disciplinele opționale pentru copiii grădiniței noastre. Cu ajutorul Bunului Dumnezeu, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit vom încerca să mai extindem acest tip de grădiniță pentru a exista în fiecare cartier al Municipiului Cluj-Napoca câte o grădiniță cu specific creștin ortodox”.

Bucuria muzicii (II)

Interviu realizat în data de 1 august 2012 cu Profesorul emerit al Universității Naționale și Capodistriene din Atena dr. Grigorios Th. Stathis, Doctor Honoris Causa al Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca.

(continuare din numărul anterior)

Conf. univ. dr. Elena Chircev (E. C.): – Realizând atât de multe cataloage, ați ajuns la o concluzie referitoare la ceea ce trebuie să conțină un catalog al manuscriselor muzicale. Și în România există astfel de cataloage. Le cunoașteți?

Prof. univ. emerit dr. dhc. Grigorios Stathis (G. S.): – Le știu și nu există diferențe mari între acestea și cele pe care le-am elaborat noi. Există și în acestea descrierea analitică, dar există și unele erori survenite din neștiința celor care au catalogat în ceea ce privește genul anumitor cântări, epoca cărora le-a aparținut, cronologizarea și în general cunoștințele muzicale. De asemenea, lipsesc foarte multe manuscrise din cataloagele existente. Punerea la punct a unor noi cataloage ar fi o întreprindere pe care ar putea-o face tinerii, atât români cât și greci. Părintele Andrei Tarlescu, cu care am vorbit despre acest subiect zilele trecute la București, a întocmit el însuși un catalog.

E. C.: – Una dintre temele pe care le-ați studiat a fost interpretarea corectă și exegeza notației bizantine și post-bizantine. Vă rog să ne vorbiți puțin despre perioadele notației bizantine, despre notația veche și notația nouă, ca să înțelegem de ce e nevoie de exegeză.

G. S.: – Este un subiect foarte vast, pe care mi-e greu să-l dezvolt acum pe scurt. Problema dificultății cântării după vechile manuscrise a trebuit rezolvată prin eforturi susținute de explicare și interpretare a acestora. Este vorba despre chestiunea compoziției în muzica bizantină, adică a artei psaltice, atât în prima perioadă și mai ales în cea de a doua, cât și ulterior. Avem patru perioade în evoluția muzicii bizantine. Avem o primă perioadă a notației muzicii bizantine din secolul al X-lea până în 1177. E vorba despre o formă încă nedesăvârșită de notație, care nu e transcriptibilă în sistem liniar sau în altul. Există apoi o perioadă caracterizată de o semiografie clar conturată, din 1177 până în jurul anilor 1670, iar nu până în 1453 [anul căderii Constantinopolului, al încetării existenței *de facto* a Imperiului Bizantin, n.t.], așa cum spun străinii, din rațiuni istorice. Această perioadă, după cum indică manuscrisele, a durat așadar până în 1670 și din acest interval s-a păstrat o semiografie pe deplin formată, stabilă și dezvoltată. O a treia perioadă durează din 1670 până în 1814. În cea de a doua perioadă, care a durat până în 1670, cei care compuneau dar și psalții, care priveau partitura scrisă și cântau, trebuiau să cunoască semnificația muzicală a unei combinații de semne numite *thesis-uri* [gr. sg. *thésē*, *θέση*]. Semnele sunt de patru categorii: 1. Semne fonetice, care indică urcarea și coborârea sunetelor; 2. Semne care arată modul în care trebuie cântat, numite *hironomii* [gr. sg. *cheironomia*; *χειρονομία*]; 3. Există semne ale ftoalelor, ale alterațiilor și ale schimbărilor de mod; 4. Apoi există semne care reprezintă, am putea spune, un fel de chei, adică *mărturiile* glasurilor. Toate acestea sunt combinate într-o poziție, într-un *thesis*, după cum spun Manuil Hrisafis și Lambadarie de la Sfânta Sofia, ambii contemporani cu căderea Constantinopolului. Cel dintâi scrie: „*Thesis* este combinația semnelor care constituie cântarea”. Având patru categorii de semne, nu ne putem rezuma la una dintre ele și să spunem că muzica este doar urcușul sau coborârea pe intervale, indicate doar de o categorie de semne, cele fonetice. Celelalte semne, denumite și afone [gr. sg. *áphōnos*; *ἄφωνος*], în număr de patruzeci, nu se scriu pentru frumusețe, ci pentru a arăta cum să se cânte și cum să evolueze melosul. Același lucru este valabil pentru ftoale, genul cromatic, mărturiile ehurilor etc. Când muzica psaltică era în evoluție și exista o tradiție sacră, cu dascăli și ucenici, interpreții știau cânta. Începând cu anul 1670 s-a înregistrat o perioadă de slăbire a artei, și interpreții au început să nu mai știe foarte bine să cânte. Nu mai știau ce înseamnă o anumită combinație de semne: „Văd asta. Cum s-o cânt?”. Au început să analizeze anumite lucruri. Iar această analiză a condus la scrierea cu mai multe semne fonetice a ceea ce trebuia cântat. Astfel, încetul cu încetul, a început cea de a treia perioadă, din 1670 până în 1814, perioadă a unei adevărate serii de explicări a acestor semne într-un mod sistematic. La fel se întâmplă și cu codexul de la Sinai, despre care vă spuneam că l-am descoperit, care conține notație liniară. Se

vede semiografia bizantină pe *thesis-uri* și este analizat ceea ce trebuie cântat, plecând de la aceste *thesis-uri*. Aceasta s-a sistematizat în 1814, a fost analizată semnificația muzicală a *thesis-urilor*, dar a fost inventariată doar cu semne fonetice și pe acestea nu le mai avem azi. Au fost uitate astăzi aceste semne. Ni s-a păstrat doar ceea ce trebuie să cântăm și este scris dedesubt. Așadar, nu mai e nevoie de acum încolo de alte explicații. Ceea ce a fost de explicat s-a explicat. Este o chestiune dificilă, însă cred că, așa cum v-am prezentat-o, este destul de limpede mecanismul care explică unde au fost întâmpinate greutăți și de ce a fost nevoie de această analiză.

E. C.: – Ați realizat multe exegeze, ați transcris în noua notație manuscrise vechi și, în acest fel, psalții de astăzi pot să cânte compoziții scrise în secolele XVII-XVIII. Credeți că acestea pot fi integrate în serviciul religios săvârșit astăzi în Biserică?

G. S.: – Da. Pentru că cei trei dascăli sau profesori care au făcut exegeza, interpretarea și reforma în sistemul de scriere a muzicii și în scrierea analitică, în anul 1814, dar mai ales doi dintre ei, Hurmuzios și Grigorios, au transcris tot repertoriul anterior în noua metodă, iar această transcriere se află în numeroase manuscrise: de la Hurmuzios s-au păstrat 34 manuscrise deoarece a trăit mai mult, până în 1840, iar de la Grigorios s-au păstrat 18 manuscrise căci el a trăit mai puțin, până în 1821. Și alți ucenici de-ai lor, îndeosebi la Sfântul Munte, au continuat această activitate de transcriere. Putem spune astăzi că este transcrisă aproape întreaga perioadă postbizantină: lucrările compozitorilor din această perioadă, în special cele consacrate în repertoriul din Constantinopol și din Sfântul Munte, deoarece anumite compoziții ale unor „făcători de cântări” din Creta sau de altundeva au rămas neexplicate în noua metodă. Și a fost transcrisă, de asemenea, o mare parte din tradiția bizantină dinaintea de căderea Constantinopolului, din secolul al XIV-lea și începutul secolului al XV-lea. Aceste manuscrise există astăzi și se află la Biblioteca Națională a Greciei și în Biblioteca „Constantinos Psahos” [gr. *Konstantinos*

Prof. univ. emerit dr. dhc. Grigorios Stathis în timpul acordării titlului de Doctor Honoris Causa la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca (31 iulie 2012)

Psáchos; *Κωνσταντίνος Ψάχος*) a Secției de Studii Muzicale a Universității Naționale și Capodistriene din Atena, prin purtarea mea de grijă. Am cumpărat această bibliotecă de la urmașii lui Psahos. Dintre aceste manuscrise, din această muzică analizată, explicată, a unui repertoriu bogat, doar 10-15 % au fost tipărite în volume, iar apoi republicate – în special piesele consacrate ale serviciului divin: kekragarii lente (arga), doxologii lente (arga), heruvices, chinonice etc. Aș dori să mai spun că cele dintâi cărți de muzică au fost tipărite aici, în România, în 1820 la București, pe urmă la Paris, iar abia apoi, din anul 1824, au început să fie tipărite și la Constantinopol. Studiile mele și scoaterea la lumină a bogăției manuscriselor menționate în cataloage mi-au permis să selectez foarte multe cântări și să le integrez în repertoriul grupurilor corale psaltice, le-am cântat și ele există și pe CD-uri și intră în felul acesta și în cult. Cum nu puteam face atât de multe lucruri, am predat această muncă și altora să o continue.

Mai ales tinerii cercetători muzicologi, doctoranzii mei ș.a., realizează în continuare o selecție a cântărilor și introduc în cult heruvices, chinonice, cântări ale vechilor dascăli de muzică psaltică. Iar când spun vechi, mă refer la piese de după 1814, dar și de dinainte, adică atât din secolele clasice XVII-XVIII, cât și din secolul al XV-lea, de exemplu. Zilele trecute, la Rohia [în cadrul orelor de *Masterclass* ținute la mănăstirea maramureșeană în zilele de 29-30 iulie, n.t.], Grigoris (Anastasiou) a cântat un chinonic al lui Gheorghe Panaretu [gr. *Geörgiou tou Panarétou*; *Γεωργίου του Παναρέτου*] din secolul al XIV-lea. Ieri, aici la Catedrală [la data de 31 iulie în cadrul Sfintei Liturghii din Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, n.t.] am cântat un chinonic pe glasul I al lui Cucuzel, care

datează din anii 1330-1336, adică tot din secolul al XIV-lea. Așadar, acestea sunt compoziții foarte bune și putem vedea cu precizie că este același duh, fie că se cântă aceste compoziții vechi, fie altele noi, dacă sunt bune. Este vorba despre aceeași moștenire, succesiune și evoluție a artei muzicale bisericesti. Putem, prin urmare, să cântăm azi din aceste manuscrise care conțin compoziții ale vechilor dascăli.

Aș vrea să clarific încă ceva. Este nevoie de atenție din partea compozitorilor și interpreților contemporani, a protpsalților. Cunoscut cazul celor din Grecia și știu că mulți dintre ei nu cunosc muzicologie, istorie și manuscrise, ci pur și simplu, prin experiența psaltică pe care o au – și uneori această experiență artistică este remarcabilă și mulți dintre ei sunt înzestrați cu o voce bună și cântă minunat –, scriu cu acest stil psaltic care uneori nu este cel pe care îl vrea Biserica. Uneori acesta este influențat fie de muzica orientală, turcească, fie de cea occidentală, europeană. Pot fi întâlnite astfel de tendințe, fie într-o direcție, fie în alta. Un bun compozitor al unei astfel de muzici, care știe ce s-a creat înainte de el și vrea să continue această tradiție așa cum este, fără să schimbe, va reuși să facă compoziții mult mai bune. N-aș vrea să fie lăudăroșenie, însă ieri, aici în Catedrală, am cântat la anafora liturgică, „Lăudăm pe Tatăl, pe Fiul și pe Duhul Sfânt” și „Cuvine-se cu adevărat” care sunt compoziții proprii, ale mele, care cred că au plăcut celor care ne-au ascultat și care sunt o continuare a tradiției. Sunt la fel ca vechile compoziții, seamănă cu acestea și au în același timp ceva nou, ceva mai puternic, ceva ce cere lumea astăzi.

Pr. dr. Florin-Cătălin Ghiț (Pr. F.-C. G.): – Aceasta ar fi o întrebare. Cum e posibilă creativitatea în lăuntru al acestei tradiții venerabile și clar fixate de-a lungul timpului? Exemplul pe care îl oferiți în acest sens este foarte grăitor.

G. S.: – Este o întrebare foarte bună. Pentru mine este foarte simplu răspunsul deoarece trăim în acest domeniu al artei, în care duhul suflă unde și când vrea, peste tot și în mod liber, și el este creator. Nu poți rămâne încremenit, înțepenit. Altfel, s-ar transforma totul într-un muzeu.

Pr. F.-C. G.: – Ar fi o simplă imitare...

G. S.: – Da, ar fi ceva static. Dar Biserica nu este statică, ea are viață, înaintează. În consecință, trebuie să găsim permanent modalități noi de expresie. Ceea ce are importanță în artă este să fie ca un copac al tradiției, iar noile creații, compoziții, să fie ca niște vâlstare, ramuri de o ființă cu trunchiul copacului.

Pr. F.-C. G.: – Și e nevoie ca tinerii compozitori și interpreții să cunoască foarte bine vechea tradiție și apoi să o continue.

G. S.: – Aceasta e fundamentul. Și pot să certific acest lucru prin ceea ce am experimentat și aici în aceste zile, în România, dar și în alte părți. În entuziasmul de a sluji Biserica, de a cânta și a face, dacă nu cunoaștem cele dinainte, ne comportăm ca și cum muzica bizantină s-ar fi născut în România acum cinci ani, iar acum trebuie să facem o nouă muzică. Aceasta nu e așa de bine.

Pr. F.-C. G.: – Există și o tendință de a imita, de a rămâne la o bună imitare a realizărilor tradiției...

G. S.: – Și aceasta este rău dacă se rezumă la atât... Simpla imitare nu e creativă.

Pr. F.-C. G.: – Și atunci ce părere aveți despre românii care încearcă să imite, plecând de la textele liturgice în limba română ale Bisericii, muzica psaltică grecească. Poate fi acesta un pas spre cunoașterea tradiției, spre învățarea ei?

G. S.: – Într-o anumită măsură aceasta este necesar să se întâmple. Eu, dacă aș fi în locul românilor, n-aș lua cu ușurință o casetă cu muzică și să spun: „ce frumos lucru e acesta!”. Ci aș spune: „ca să existe această casetă trebuie să existe altele două, trei, cinci, zece, o sută... Să caut! Să găsesc! Poate există și altceva”. Pe când, adesea, este urmată prima audiție. Și, de obicei, muzica care răzbate în afara Greciei, interpretată de psalți, nu este de cea mai bună calitate. Iese în afara țării muzica comercială, interpretată de psalți care scot muzică pe CD acum pentru a o vinde și a face bani. Eu n-am făcut niciodată acest lucru. CD-urile pe care le-am făcut, cu compoziții în cadrul coralei pe care am înființat-o și condus-o mult timp, „Maestrul artei psaltice”, nu le aveți în România, ca să urmați o anumită tradiție serioasă, autentică. La început este necesară și în acest mod, care nu este atât de corect... Baza muzicii este cunoscută, se citesc partiturile, dar nu atât de corect. Și va trebui să se întâmple acest lucru încetul cu încetul, în trei, cinci ani psalții binevoitori și plini de zel de aici vor găsi și alți profesori și alte cărți să citească și vor îndrepta ei însuși anumite lucruri care până acum n-au fost supuse atenției lor în mod particular.

Traducere din limba greacă de Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Pelerinaj în Israel Sărbătoarea

Bobotezei la Râul Iordan

(17 – 23 ianuarie 2013)

Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, prin Centrul de pelerinaje „Renașterea”, organizează în perioada 17 – 23 ianuarie 2013 un Pelerinaj în Israel, la sărbătoarea Bobotezei. Pelerinajul își propune să refacă geografia locului în care a predicat și învățat Mântuitorul Hristos, ca un drum inițiativ pentru fiecare creștin, care se angajează în descoperirea rădăcinilor profunde ale credinței, dar și să le ofere pelerinilor șansa de a trăi momentul liturgic al Botezului Domnului chiar în locul unde Hristos a fost botezat.

Prețul întregului pachet se ridică la valoarea de 710 Euro.

Prețul include: Biletele de avion București – Tel-Aviv și Tel-Aviv – București; Taxe de aeroport; Asistență în aeroport la sosire și plecare; Primire și transfer de la și la aeroport la sosire și plecare în Israel; 6 nopți cazare la hotel de 4* în Tiberias (2 nopți), în Betlehem (2 nopți) și în Ierusalim (2 nopți); 7 zile demi-pensiune (mic dejun și cină); Taxa de intrare la obiectivele religioase și turistice din program (Capernaum, Ierihon, Betlehem, Grădina Ghetsimani și taxi pentru Muntele Tabor și Mănăstirea Sf Sava din pustiul Iudeii); Autocar 3* pentru transport în Israel pe toată durata programului; Ghid evreu vorbitor de limba română în Israel; Preot însoțitor pentru grup;

Prețul nu include: Tips-uri (30 €) - (se achită în Israel); Asigurarea medicală de sănătate. Transportul la București

Acte necesare: Pașaport valabil încă 6 luni de la data plecării.

Calendarul Pelerinajului:

Ziua I: Plecarea din București cu cursa EL-AL ora 11:05 și sosire pe Aeroportul Ben Gurion, lângă Tel Aviv la ora 13:45. Vizită la Ein Karem, patria Sfântului Ioan Botezătorul-cel mai mare om născut de o femeie, vizitarea bisericii Sfântul Ioan - cea mai artistică biserică din Țara Sfântă și a Fântânii Fecioarei Maria Cazare și cină la Hotel 4* în Bethleem.

Ziua II: Mic dejun. Deplasare în orasul Ierihon - cel mai vechi oraș din lume, vizită la Biserica greco-ortodoxă cu dudul lui Zaheu și la Biserica și Căminul românesc de la Ierihon și pustia Carantaniei. Coborâm spre Râul Iordan, pentru a participa la Ceremonia care se desfășoară în prezența Patriarhului grec-ortodox, în ajunul Bobotezei (aghiasma mare, aruncarea crucii, zborul celor 3 porumbei albi) - Vizitarea Mănăstirii Sf. Gherasim de la Iordan. Continuăm drumul la Hozeva și vizităm Manastirea Sf. Gheorghe cu moaștele Sf. Ioan Iacob Romanul de la Neamț. Marea Moartă, - 400 m. cea mai joasă altitudine de pe glob și scurtă oprire la magazinul cu produse cosmetice la Qumran (vechiul Centru al Esenienilor) la Marea Moartă. În funcție de timp, baie în Marea Moartă la strandul chibutzului Kalia. Reîntoarcerea la Bethleem. Cină și cazare.

Ziua III: Mic dejun. BETHLEEM - vizitarea bisericii ortodoxe și a criptei unde S-a născut Domnul Hristos. Vizitarea bisericii catolice Sfânta Ecaterina. Grota Laptelui. Câmpul păstorilor. Continuarea drumului în deșert cu minibuze arabe până la Mănăstirea Sf. Sava și Mănăstirea Sf. Teodosie. Vizită pe Muntele Sionului la Biserica Adormirii Maicii Domnului, Foișorul – Cina Cea de Taină, Mormântul regelui David - Zidul Plângerii. Sf. Liturghie la miezul nopții la Sf. Mormânt (un drum gratuit, întoarcerea individuală). Cină și cazare la Ierusalim hotel 4*.

Ziua IV: Mic dejun. Începem pelerinajul urcând pe Muntele Scopus. Vom vizita Mănăstirea rusească ELEON și vom vedea de sus panorama Ierusalimului și a Sfintei Cetăți. Vi-

zită la biserica Pater Noster (Tatăl nostru), la Biserica Dominus Flevit (Domnul a plâns), la Grădina Ghețimani cu Biserica Națiunilor, Mormântul Maicii Domnului și Peștera Ghețimani. Vom intra în cetate prin Poarta Sf. Ștefan. Vizitarea casei în care a locuit Maria în Cetatea Antonia. Parcurgerea pe jos a Viei Dolorosa (Drumul Crucii) cu cele 14 stații în care S-a oprit Domnul până la Sfântul Mormânt. Urcare pe Golgota, Piatra Ungerii, Mormântului Domnului, vizitarea tuturor paracliselor sfinte. Vizită la biserica și Căminul românesc din Ierusalim. Cină și cazare în Ierusalim hotel 4*.

Ziua V: Mic dejun. Părăsim Ierusalimul și ne îndreptăm spre nordul țării spre Galileea, Vizitarea bisericii ortodoxe Sf. Gavriil din Nazaret cu izvorul Fecioarei Maria. Vizitarea Bisericii catolice Buna Vestire, cea mai mare construcție de cult din Orientul apropiat și vizită în satul Cana Galileii la biserica ortodoxă ridicată pe locul casei lui Simion Cananitul, unde Iisus a făcut prima minune a transformării apei în vin. Muntele Tabor cu vizitarea bisericii ortodoxe ridicate pe locul unde s-a petrecut Schimbarea la Față. Cazare și cină în orașul Tiberias, hotel 4*.

Ziua VI: Mic dejun. Plecarea spre Capernaum, oraș denumit și "Cetatea Domnului" (vizitarea vestitului loc unde Iisus a predicat, casa Sf. Petru), Tabgha unde Iisus a savârșit minunea înmulțirii pâinilor și a peștilor, Muntele Fericirilor. Râul Iordan-Chibutz Yardenit "locul botezului" Opțional plimbare cu o copie a "bărcii lui Iisus" pe apele Marii Galileii și vizită la Caprice - fabrica de aur și diamante din Tiberias. Cină și cazare în Tiberias hotel 4*.

Ziua VII: Mic dejun. Plecarea spre AKKO, "capitala cruciaților", unul din cele mai vechi porturi din lume, port cetate la Mediterană cu o vechime de patru milenii, în care au poposit faraoni, regi și mari cuceritori. Vizitarea cetății care nu a putut fi cucerită de Napoleon Bonaparte și a portului de un pitoresc deosebit. Ne continuăm drumul și vom ajunge în orașul Haifa, splendid oraș-port la Mediterană, aflat într-un mare golf la poalele Muntelui Carmel. Vom privi Templul cultului Bahai, cu grădinile pe terase, superioare grădinilor de la Versailles. Vizitarea bisericii Mănăstirii Carmelite Stela Maris (Steaua Mării). Și apoi spre Tel Aviv, pe șoseaua de coastă. Scurt tur de oraș al celui mai cosmopolit oraș al Israelului. Vizită în Cetatea Jaffa, la Biserica greco-ortodoxă Sf. Mihail și la Biserica catolică Sf. Petru; Vizită la Lida la biserica Sfântului Gheorghe.

Ora 17:40 decolarea aeronavei EL-AL- spre București și sosire la ora 20:35.

Înscrieri, detalii și informații suplimentare puteți obține la sediul Centrului de Pelerinaje Renașterea, din Piața Avram Iancu nr. 2., la Dl. Cristian Moldovan. Tel: 0723-583822; 0264-431020; e-mail: pelerinaje@mitropolia-clujului.ro sau moldovandumitru@yahoo.com.

PS EPISCOPUL VASILE SOMEȘANUL

Sâmbătă, 3 noiembrie: În biserica din Borșa, prot. Cluj I, oficiază slujba parastasului pentru eroul Ionița Chețan. În cimitirul din Beclean oficiază în sobor de preoți slujba înmormântării credinciosului Procopie Cotuțiu.

Duminică, 4 noiembrie: Slujește Sfânta Liturghie la Schitul de Maici din Pădureni, prot. Turda. Oficiază Sfântul Maslu în parohia Șutu, prot. Cluj I.

Martți, 6 noiembrie: La Centrul Eparhial, participă la ședința cu părinții protopopi.

Joi 8, noiembrie: Slujește Sfânta Liturghie la hramul bisericii Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil din Dej. Oficiază Te Deum în capela Sfântul arhanghel Mihail din cadrul Institutului de Transplant Renal din Cluj-Napoca și adresează un cuvânt de omagiere domnului Prof. Univ. Dr. Mihai Lucan, familiei, colectivului medical și pacienților prezenți. În parclisul Institutului Oncologic din Cluj-Napoca oficiază slujba parastasului pentru adormiții în Domnul preotul Dumitru și preoteasa Ileana Toadere.

Vineri, 9 noiembrie: În sobor de preoți oficiază slujba sfințirii Sfântului Altar de la capela Centrului de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” din Cluj-Napoca. Participă în sobor de Ierarhi la slujba sfeștaniei Centrului de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” din Cluj-Napoca. Oficiază Sfântul Maslu în parohia „Sfântul Nectarie” din Dej.

Duminică, 11 noiembrie: Slujește Sfânta Liturghie la hramul bisericii „Sfântul Mina” din cartierul „Bună Ziua” din Cluj-Napoca și oficiază slujba sfințirii pietrei de temelie pentru biserica mare a parohiei „Sfântul Mina” din Cluj-Napoca.

Luni, 12 noiembrie: În biserica din parohia Ciucea, prot. Huedin, oficiază slujba înmormântării vrednicei preotese Valeria Dejeu.

Martți, 13 noiembrie: Slujește Sfânta Liturghie la hramul bisericii „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Cluj-Napoca, Mănăștur.

Miercuri, 14 noiembrie: Rostește o meditație în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca la începutul Postului Crăciunului.

Joi, 15 noiembrie: În sala de conferințe a Centrului de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” din Cluj-Napoca, Dl. Conf. Univ. Dr. Patriciu Achimaș ține primul curs cu o grupă de studenți medicinști.

Vineri, 16 noiembrie: Oficiază Sfântul Maslu în biserica Mănăstirii „Sfânta Treime” de la Soporul de Câmpie.

Sâmbătă, 17 noiembrie: În parohia Corușu, prot. Cluj I, în sobor de preoți, oficiază slujba înmormântării credinciosului Ioan Tripon. Slujește Vecernia în biserica „Sfânta Ana” din Bistrița și participă la Adunarea Oastei Domnului.

Duminică, 18 noiembrie: Slujește Sfânta Liturghie în parohia „Sfântul Apostol Ioan” din Cluj-Napoca.

Miercuri, 21 noiembrie: Slujește Sfânta Liturghie la hramul Mănăstirii „Sfântul Voievod Ștefan cel Mare” de la Vad, prot. Beclean. Oficiază Sfântul Maslu în biserica „Sfinții Doctori fără de arginți” de la Spitalul Municipal din Dej.

Vineri, 23 noiembrie: Oficiază Sfântul Maslu în biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca, Mănăștur.

Sâmbătă, 24 noiembrie: În biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Iris, prot. Cluj II, oficiază slujba înmormântării părintelui pensionar Petre Moldovan.

Duminică, 25 noiembrie: Slujește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca. Oficiază Sfântul Maslu în Mănăstirea „Sfântul Evanghelist Luca” de la Dobric, prot. Beclean.

Martți, 27 noiembrie: Oficiază Sfântul maslu în capela „Sfântul Vasile cel Mare” de la Căminul de Bătrâni din Bistrița.

Miercuri, 28 noiembrie: Participă la o întâlnire cu tinerii privați de libertate și cu cadrele Penitenciarului de Maximă Securitate de la Gherla.

Vineri, 30 noiembrie: Slujește Sfânta Liturghie la hramul bisericii „Sfântul Apostol Andrei” din Dej. Oficiază Sfântul Maslu în biserica Mănăstirii „Cuvioasa Paraschiva” de la Râșca Transilvană, prot. Huedin.

Un nou Centru de Tineret al Arhiepiscopiei

Naltpreasfințitul Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului a pus piatra de temelie pentru cel de-al treilea Centru misionar de tineret din Arhiepiscopie, care va fi construit pe raza parohiei Săcuieu din protopopiatul Huedin.

Slujba de punere a pietrei de temelie a avut loc marți, 20 noiembrie 2012, de la ora 12:00 și a fost oficiată de Întaltpreasfințitul Părinte Andrei alături de consilierul pe probleme de misiune și protocol al Arhiepiscopiei, părintele arhidiacon Claudiu Grama, protopopul de Huedin, părintele Ciprian Talos, părintele paroh Valentin Pop și alți preoți din împrejurimi.

Centrul de misiune pentru tineret de la Săcuieu va dispune de 100 de locuri de cazare. Inspectorul economic al Arhiepiscopiei, ec. Sorin Calea, a oferit mai multe amănunte: „Centrul va fi construit pe o suprafață de teren concesionată Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului de către parohia ortodoxă din localitate și va avea două clădiri cu spații de cazare și activități (sală de mese, sală de conferințe, terenuri de joacă). Sâmbătă au demarat lucrările pentru amenajarea căii de acces spre locul unde va fi construit complexul, urmând ca după primirea autorizației de construcție de la Consiliul Județean Cluj să înceapă construcția efectivă a primului corp de clădiri”.

Pe lângă cel de la Săcuieu, Arhiepiscopia Clujului construiește alte două centre misionar-sociale pentru tineret: unul la Câmpenești, la Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului lângă Cluj-Napoca și celălalt în Sângeorz-Băi.

ÎPS ARHIEPISCOPUL ȘI MITROPOLITUL ANDREI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **miercuri** și **vineri**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru studenții din anii III și IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare **miercuri**, între orele 16.00 și 18.00, predă cursul de Spiritualitate pentru masteranzii Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertziene”, pentru postul de radio „Re-nașterea”.

În fiecare **miercuri** și **vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Joi, 1 noiembrie: Săvârșește Sfânta Liturghie în biserica Mănăstirii „Mihai Vodă” din Turda. Rostește cuvântul de învățătură. În paraclisul Mănăstirii „Mihai Vodă” din Turda, prezidează conferința de toamnă a stareților, starețelor și duhovnicilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului. Este însoțit de P. Cuv. părinte Arhimandrit Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din eparhie.

Vineri, 2 noiembrie: Vizitează șantierul Campusului Teologic „Nicolae Ivan”, Spitalul „Sfântul Nectarie” și șantierul atelierului de lumânări din incinta Mănăstirii „Sfânta Elisabeta”.

Sâmbătă, 3 noiembrie: Oficiază slujba de resfințire a bisericii din filia Salatiu, parohia Petrești, prot. Gherla. Pe altarul de vară săvârșește Sfânta Liturghie, rostește cuvântul de învățătură și hirotesește într-un sachelar pe P. C. Pr. paroh Marius Ormenișan. Este însoțit de P. C. Pr. Liviu Vidican, Directorul Seminarului Teologic din Cluj-Napoca. Seara, oficiază slujba de binecuvântare a demisolului bisericii cu hramul „Sf. Ap. Petru și Pavel” de pe Valea Chintăului. Săvârșește slujba vecerniei și rostește cuvântul de învățătură.

Duminică, 4 noiembrie: Săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca. Oficiază în Catedrala Mitropolitană slujba parastasului la împlinirea a 20 de ani de la mutarea la Domnul a vrednicului de pomenire Arhiepiscop Teofil Herineanu. Participă la întâlnirea festivă a Coralei Catedralei, prilej cu care acordă unor membrii care s-au retras din activitate „Diploma de aleasă cinstire”. În capela Seminarului Teologic, săvârșește Taina Sfântului Botez pentru Ștefan, fiul domnului teolog Petru Buta, cântăreț al Catedralei Mitropolitane. În Catedrala Mitropolitană, oficiază slujba Vecerniei, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Luni, 5 noiembrie: Prezidează concursul de ocupare a unor parohii vacante din cuprinsul eparhiei. Acordă un interviu pentru postul „Radio România Internațional”. Săvârșește slujba Sfeștaniei la cabinetul stomatologic de pe strada Constantin Brâncuși.

Martți, 6 noiembrie: Prezidează ședința de toamnă a P. C. Pr. Protopopi din eparhie. Vizitează șantierul Campusului Teologic „Nicolae Ivan”. La Bistrița, participă la concertul de binefacere în sprijinul Centrului de Tineret de la Sângeorz-Băi.

Miercuri, 7 noiembrie: În capela Spitalului Oncologic, oficiază slujba Parastasului pentru Dumitru preotul și Ileana preoteasa, la împlinirea unui an de la mutarea la Domnul. Îl vizitează pe P. C. Pr. Gore, de la parohia „Sf. Dimitrie Izvâtorul de Mir” din Cluj-Napoca.

Joi, 8 noiembrie: Săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură în biserica din localitatea Diviciorii Mari, prot. Gherla. Hirotesește într-un sachelar pe P. C. Pr. Paroh Claudiu Prunduș. Este însoțit de P. C. Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Clujului. La ceas de seară, în biserica parohiei Băița, oficiază slujba Vecerniei și rostește cuvântul de învățătură. Primește la reședință pe dl. prof. Adrian Lemeni.

Vineri, 9 noiembrie: În Aula Magna a Universității, participă la deschiderea Simpozionului Internațional pe teme biblice, organizat de Centrul de Studii Biblice, din cadrul Universității Babeș Bolyai. Rostește o alocuțiune. Oficiază slujba de binecuvântare a Centrului de îngrijiri paliative „Sf. Nectarie”. Rostește un cuvânt de învățătură. În sala de con-

ferințe a Centrului „Sf. Nectarie”, prezidează simpozionul „Diaconie și taumaturgie”. Primește la reședință pe P.S. Petroniu, Episcopul Sălajului, prezent la manifestările prilejuite de inaugurarea Centrului de îngrijiri paliative „Sf. Nectarie”.

Sâmbătă, 10 noiembrie: În biserica parohiei Visuia, protopopiatul Beclean, săvârșește Taina Sfântului Botez pentru Mihai și Ioan, copilașii părintelui paroh Grigore Mureșan. Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de dl. Valentin Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Clujului. Face o vizită pe șantierul bisericii „Sf. Ap. Andrei” din Apahida. În capela Protopopiatului Huedin, săvârșește Taina Sfântului Botez, pentru Sara Cipriana, fiica P. C. Pr. Protopop Ciprian Talos. Rostește un cuvânt de învățătură.

Duminică, 11 noiembrie: Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură în biserica parohiei Turda veche, protopopiatul Turda. Hirotesește într-un iconom pe P. C. Pr. Paroh Marius Cocan. Oficiază slujba de binecuvântare a casei parohiale. Este însoțit de P. C. Pr. Iustin Tira, vicar administrativ al Arhiepiscopiei Clujului. În Catedrala Mitropolitană, oficiază slujba Vecerniei, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Luni, 12 noiembrie: La invitația domnului primar Aurel Truța oficiază slujba Sfeștaniei în noul sediu al Primăriei Ploscoș. Rostește un cuvânt de învățătură.

Slujește Vecernia în biserica parohiei „Sf. Dimitrie cel Nou”. Rostește un cuvânt de învățătură și participă la con-

Mitropolitul Andrei înconjurat de tineri la finalul Sfintei Liturghii săvârșite în data de 13 noiembrie în biserica din Săcuieu

certul Coralei preoțești din Cluj. Este însoțit de P. C. Pr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

Martți, 13 noiembrie: În biserica parohiei Săcuieu, protopopiatul Huedin, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Săvârșește slujba de binecuvântare a noii case parohiale din Săcuieu. Este însoțit de P. Cuv. Pr. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Clujului. Face o vizită pe șantierul Campusului Teologic „Nicolae Ivan”.

Miercuri, 14 noiembrie: Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Elisabeta” din Cluj-Napoca. Participă la vecernie și slujește Acatistul Mântuitorului în Catedrala Mitropolitană.

Joi, 15 noiembrie: Acordă un interviu pentru „Ziua de Cluj”. Face o vizită la Primăria Municipiului Dej. Împreună cu dl. primar Costan Morar, vizitează școala din Viile Dejului, în perspectiva deschiderii unui centru social și biserica parohiei Viile Dejului. Se deplasează în Dej Triaj, locul unde urmează să se înceapă construcția unei noi biserici. Este însoțit de dl. Liciniu Câmpean, consilier social al Arhiepiscopiei Clujului. În capela cimitirului din Gherla, săvârșește slujba înmormântării pentru Maria Sabo, mama domnului primar al orașului Gherla. Rostește un cuvânt de mângâiere. Face o vizită pe șantierul bisericii „Sf. Ap. Andrei” din Apahida. Vizitează șantierul Campusului Teologic „Nicolae Ivan”.

Vineri, 16 noiembrie: Cu prilejul hramului, săvârșește Sfânta Liturghie în parohia „Sf. Ev. Matei” din cartierul clujean Mănăstur. Rostește cuvântul de învățătură. Primește la reședință pe dl. Victor Ponta, Primul Ministru al României.

Sâmbătă, 17 noiembrie: Vizitează Grădina Botanică „Alexandru Borza” din Cluj-Napoca. La Biblioteca Județeană „Octavian Goga”, participă la lansarea a două volume de poezie, avându-i ca autori pe Pr. Gheorghe Pop, din parohia Seini, Maramureș și pe fiica acestuia Ioana Ana-Maria Pop. Rostește o alocuțiune. La hotel Opera Piazza participă la festivitatea împlinirii a 70 de ani de viață a domnului Rector Marius Bojiță.

Duminică, 18 noiembrie: În parohia Filea de Jos, protopopiatul Cluj I, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Sfințește troița amplasată în fața bisericii, ridicată în memoria Părinților Arsenie Papacioc și Adrian Făgețeanul, care au slujit vremelnice această parohie, precum și a altor trei preoți parohi mutați la Domnul. Este însoțit de P. C. Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Clujului. În Catedrala Mitropolitană, oficiază slujba Vecerniei, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Luni, 19 noiembrie: Primește la reședință pe dl. Valentin Cuibus, inspectorul Școlar General al județului Cluj. În Catedrală inspectează lucrările efectuate în cupolă în vederea începerii șantierului de pictură în tehnica mozaic. Vizitează șantierul Campusului Teologic „Nicolae Ivan”.

Martți, 20 noiembrie: Oficiază slujba Punerii Pietrei de Temelie pentru Centrul de tineret „Sf. Valentin” de la Săcuieu, protopopiatul Huedin. Este însoțit de dl. Radu Copil, inspectorul pentru tineret al Arhiepiscopiei Clujului. Face o vizită în parohia Rogojel, protopopiatul Huedin, unde se desfășoară ample lucrări de restaurare a bisericii parohiale. Se deplasează pe strada Muncii din Cluj-Napoca, locul unde va fi construită o nouă biserică.

Miercuri, 21 noiembrie: Săvârșește Sfânta Liturghie în biserica „Intrarea în Biserică a Maicii Domnului” din municipiul Bistrița. Rostește cuvântul de învățătură. La ceas de seară, în biserica din Mureșeni Bărgăului, protopopiatul Bistrița, slujește Vecernia și rostește cuvântul de învățătură. Săvârșește slujba de binecuvântare a casei parohiale din Mureșeni Bărgăului. Este însoțit de P. C. Pr. Gavriil Vârva, consilierul economic al Arhiepiscopiei Clujului. Primește la reședință pe Î.P.S. Serafim, Mitropolitul Europei Centrale și de Nord.

Joi, 22 noiembrie: Se întâlnește cu elevii și învățătorii de la Colegiul Ortodox, situat pe strada Avram Iancu. Este însoțit de dl. Sorin Călea, directorul economic al Arhiepiscopiei Clujului. La Facultatea de Teologie, face parte din comisia de acordare a gradului I în preoție. Vizitează șantierul de pictură de la Biserica „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca. Se întâlnește cu pictorii și preoții parohi. În vederea construirii unui Centru social, face o vizită la Mănăstirea Florești.

Vineri, 23 noiembrie: Vizitează șantierul Campusului „Nicolae Ivan” și Mănăstirea „Sfânta Elisabeta” din Cluj-Napoca. În Catedrala Mitropolitană, slujește Acatistul Mântuitorului Iisus Hristos.

Sâmbătă, 24 noiembrie: În demisolul bisericii „Sf. Apostoli Petru și Pavel” slujește o slujbă funebră la căpătâiul preotului Petru Moldovan. În biserica din Giula, săvârșește Taina Sfântului Botez pentru Dimitrie Casian, fiul părintelui paroh Ioan Gherghel. În Catedrala Mitropolitană, asistă la slujba Vecerniei și slujește Litia.

Duminică, 25 noiembrie: În biserica „Sfântul Nicolae” din Năsăud, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de P. C. Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Clujului. Face o vizită pe șantierul bisericii „Sf. Ilie” din Năsăud. În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Luni, 26 noiembrie: Cu ocazia hramului, la grădinița arhiepiscopiei „Sfântul Stelian”, participă la un scurt program artistic pregătit de copilași. Primește la reședință pe Dl. Radu Moldovan, Președintele Consiliului Județean Bistrița Năsăud.

Martți, 27 noiembrie: Efectuează o vizită canonică în Episcopia Maramureșului și Sătmăruului. Vizitează Mănăstirea Rohia, unde se întâlnește cu ÎPS Arhiepiscop Iustinian. La Centrul Eparhial din Baia Mare, se întâlnește cu PS Iustin Sigheteanul. Împreună, vizitează șantierul Catedralei Episcopale. Face o vizită pe șantierul Mănăstirii „Sf. Maria Magdalena” din Oarța de Sus.

Miercuri, 28 noiembrie: Acordă un interviu pentru „Transilvania Live”. Realizează o emisiune pentru TVR Cluj.

Joi, 29 noiembrie: Face o vizită în parohia Cămpenești. La librăria „Librarium” de pe strada Eroilor, participă la lansarea cărții „Ce (mai) este omul?”, scrisă de Iustinian Șovrea. În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia.

Vineri, 30 noiembrie: Săvârșește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană. Hirotonește într-un diacon pe tânărul Andrei Emanuel Banc. Rostește cuvântul de învățătură. La Turda, săvârșește o slujbă funebră la căpătâiul adormitei într-un Domnul Mioara Oprea.

A consemnat Arhid. Claudiu Grama

Copilul care vine pe lume...

✎ Mircea Gelu Buta

are cine este copilul care se naște? Pentru a putea răspunde la această întrebare, antropologia creștină ne trimite la cristologie, la imaginea Fiului etern al lui Dumnezeu, arhetipul umanității noastre, Care S-a făcut ființă vie, asumându-și plenitudinea condiției și sorții noastre umane, inclusiv moartea.

În imaginea pruncului Hristos descoperim cheia misterului care-i cuprinde pe toți nou născuții, vii sau morți, bine primiți sau avortați. Acest copilul profețit de Isaia, „Iată, fecioara va purta în pântece și va naște fiu, și-L vor chema cu numele Emanuel” (Is 7, 14), se va naște dintr-o fecioară smerită, numită Maria, căreia îngerul Gavriil, mesagerul Domnului îi va comunica „Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Bindecuvântată ești între femei!” (Lc 1, 28). Tulburată la auzul vestei, Maria se va întreba: „Ce fel de închinare poate fi aceasta...” (Lc 1, 29). Îngerul însă, asemenea unui doctor, o va liniști „Nu te teme Marie, fiindcă ai aflat har la Dumnezeu. Și iată-n pântecele tău vei zămisli și vei naște Fiu și numele lui Îl vei chema Iisus” (Lc 1, 30, 31).

Bucuria maternității, plecată din credința că venirea copiilor înseamnă primirea bindecuvântării lui Dumnezeu în casa ta „Și cel ce va primi un copil ca acesta întru numele Meu, pe Mine Mă primește” (Mt 18, 5) o va face pe Maria să exclame: „Mărește, suflete al meu pe Domnul, și să se bucure duhul meu de Dumnezeu, Mântuitorul meu, că El a căutat spre smerenia roabei Sale. Că, iată, de acum mă vor ferici toate neamurile” (Lc 1, 46-48).

Orice copil purtat în pântecele mamei sale este prototipul nevinovăției, este modelul celor ce vor să moștenească Raiul. „Adevăr vă spun: De nu vă veți reveni și nu veți fi precum copiii, nu veți intra în împărăția cerurilor” (Mt 18, 3). Există o frumoasă explicație pe care ne-o dă Nichifor Crainic atunci când ne spune „care e lucrul pruncului”: „Pruncul de se va bate, plânge, împreună cu cei ce se bucură cu dansul, se bucură. Dacă va fi ocărât, nu se mânie; dacă va fi slăvit, nu se înalță. Dacă vor cinsti pe altul mai mult decât pe el, nu pizmăiește. Dacă vor lua ale lui, nu se tulbură. Dacă vor lăsa lui puțin ca moștenire, nu știe și nu intră în judecată cu cineva,

¹ Iată un text care se referă la un fapt extraordinar, suprafiresc. Este vorba de un prunc care se va naște dintr-o fecioară (o tânără care nu a cunoscut bărbat), certitudine întărită de introducere însăși a textului: „Domnul însuși va da un semn”, or, semnul nu se dă pentru un fapt oarecare, obișnuit, banal. Profetia mesianică este cât se poate de limpede. Vedem astfel cum Maria, femeia rugătoare, se transformă în Fecioara Maria și oferă lumii pe Cel pe care-L poartă în pântecele său, poate mai spațios decât cerurile, Cel care înțelege Neînțelesul și conține natura divină. Vezi Biblia sau Sfânta Scriptură diortosită de Bartolomeu Valeriu Anania, EIBMBOR, București, 2001, pp. 896, 897.

nu se pricește pentru ale lui, nu urăște pe vreun om...Dacă va fi sărac, nu se întristează; dacă este bogat nu cugetă înalt”².

Să nu uităm însă că zămisirea de prunci înseamnă dragoste, adică motorul care întreține viața în univers, și datorită căruia plantele și animalele prosperă, iar oamenii se înmulțesc. Ideea că „Dumnezeu este dragoste” (1 In 4, 16) reiese din faptul că Dumnezeu nu-și impune voia asupra Mariei, ci așteaptă răspunsul ei liber, pe care ea îl dă cu gingașele cuvinte: „Iată, roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău!” (Lc 1, 38) Cu alte cuvinte, întruparea nu a fost numai lucrarea Tatălui, a puterii Sale și a Duhului Său, ci și lucrarea voii și credinței fecioarei³.

Deși Iosif nu este tatăl biologic a lui Iisus, acesta îl va primi pe nou-născut în familia sa cu toată dragostea, dându-i drepturi legitime (Lc 2-27, 41, 43, 48). Știm că sentimental, adopția semnifică nașterea unei familii sau întregirea acesteia și reprezintă un moment de bucurie și împlinire pentru ambii părinți⁴.

Icoanele ortodoxe mărturisesc Întruparea Fiului lui Dumnezeu în persoana lui Hristos-Fiul. În icoana Nașterii Mântuitorului, apare modelul familiei ideale, constituită din Maria, Iosif și pruncul Iisus. Aceasta apare cu atât mai semnificativă cu cât sărăcia și abandonul apăsă asupra lor. În timp ce pruncul, înfășurat într-un lițoliu este depus pe un altar, Iosif cade pradă dubiului în ceea ce privește paternitatea copilului, pe când Maria cu privirea pierdută în depărtare, contemplă misterul unei nașteri care în timp va genera atât suferința pruncului cât și a mamei sale⁵.

Văzându-l căzut din cauza neascultării sale, pe cel care era creat după imchipul și asemănarea Sa, Iisus înclină cerurile, coborând în pântecele unei Fecioare, fără să sufere nici o schimbare, pentru a îndrepta pe Adam cel ce era prihănit și care-L implora: „Salvă ție Mântuitorul meu și Dumnezeul meu!”. Sf. Ioan se referă în repetate rânduri la Hristos cu termenul de *Cuvântul*. „Și Cuvântul trup S-a făcut și S-a să-

lășluit întru noi; și noi văzutu-l-am slava ca pe slava Unuia-Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr” (In 1, 14).

Termenul pare a fi cât se poate de potrivit deoarece cuvintele transmit înțelesuri, făcându-i pe ceilalți să cunoască ce avem în minte. Așa cum cuvintele înfățișează gândurile noastre launtrice, tot așa Hristos, *Cuvântul lui Dumnezeu*, transmite gândurile lui Dumnezeu. El a venit pe pământ să fie vocea lui Dumnezeu ce vorbește omului. În Hristos se reîntemeiază dialogul cu Dumnezeu.

Textele liturgice, explicând misterul Întrupării, ilustrează și un alt mister, cel al noului-născut. Copilul Iisus, născut din Fecioară, acceptă să fie înfășat în scutecele unui prunc și se lasă pus într-o iesle. Cel care chemă Magii, acceptă darurile lor, oferindu-le în schimb propria Sa viață ca Dar suprem, pentru mântuirea omenirii.

În iconografie și în liturgia Bisericii există un ansamblu de teme care pun în evidență raportul intim care există între Hristos întrupat și copilul nou născut. Este vorba de tema familiei unite prin rugăciune și prin dragoste, teama mamei care primește de la Dumnezeu copilul, dar pe care îl va oferi ca sacrificiu de preaslăvire, tema inocenței a cărei semnificație este dăruirea celorlalți fără ascunzișuri, dezinteresat, printr-o dragoste fără limite.

De la concepție până la moarte, copilul este o persoană purtătoare a chipului dumnezeiesc, a cărei primă vocație este de a căuta „asemănarea” cu Dumnezeu. Această vocație constă într-o cercetare lungă și anevoioasă pentru a câștiga virtuțile ce sunt esențiale energiilor divine, cum ar fi dreptatea, înțelepciunea, frumusețea, mila și dragostea. Acesta este darul de „*imago Dei*”, care face ca viața umană să fie sfântă. De aceea în familie și în comunitatea eclesială noi ne vom pregăti să-l primim pe fiecare nou-născut, indiferent de condiția socială sau de integritatea sa fizică și mentală, așa cum magii și păstorii l-au primit pe copilul Iisus. „Și văzând ei steaua, s-au bucurat cu bucurie mare foarte. Și intrând în casă, L-au văzut pe Prunc împreună cu Maria, mama Sa; și căzând la pământ l-au închinat; și deschizându-și visteriile, l-au adus daruri: aur, tămâie și smirnă” (Mt 2, 10, 11)⁶.

Scriitorul rus Feodor Dostoievski pune în gura starețului Zosima cuvinte unice, ca făcând parte din testamentul său duhovnicesc: „Iubiți mai cu osebire pruncii, căci ei sunt fără de prihană, ca îngerii din cer, și trăiesc pentru a ne umple sufletul de duioșie și pentru a ne curăți inimile noastre păcătoase, luminând asupra noastră ca un semn ceresc. Vai de cel ce umilește un prunc!”⁷

De asemenea ne angajăm să facem totul pentru copii, astfel încât să poată crește și să se întărească, iar iertarea lui Dumnezeu să se răsfrângă asupra lor.

⁶ Breck J., „L'Étiqne Orthodoxe et l'enfant qui vient au monde” în *Bioéthique Orthodoxe III*, Paris, 2000, pp. 11-24.

⁷ Dostoievski F.M., *Frații Karamazov*, Ed. RAO, București, pp. 497, 498, 502.

EDITURA RENAȘTEREA

OFERTE:

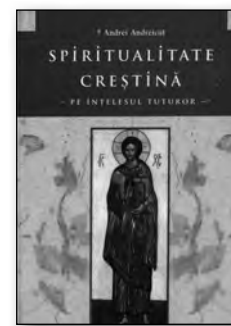

OSPĂȚUL CREDINȚEI
- CUVINTE DE ÎNVĂȚĂTURĂ
IPS Andrei Andreicuț
343 pag., format 148x210 mm.
Preț 15 LEI.

**LA PORȚILE DISPERĂRII,
ÎNCEPUTUL SPERANȚEI**
Florica Bațu-Ichim
155 pag., format 120x190 mm.
Preț 6 LEI.

MAI PUTEM TRĂI FRUMOS?
IPS Andrei Andreicuț
149 pag., format 135x200 mm.
Preț 10 LEI.

SPIRITUALITATE CREȘTINĂ
- PE ÎNȚELESUL TUTURPR
IPS Andrei Andreicuț
241 pag., format 135x200 mm.
Preț 14 LEI.

**CARTE DE RUGĂCIUNI
CU SCRIS MARE**
interior la 2 culori, coperta tare
363 pag., format 124x170 mm.
Preț 19 LEI.

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:
PS Episcop vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. Bogdan Ivanov, Conf. dr. Radu Preda,
Pr. Vasile Stanciu, Pr. Liviu Vidican-Manci

Director:
Pr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO79RNCB0106026604400017 BCR Cluj (Revista RENAȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Delia-Maria Kerekes

DFUZAREA:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:
Pr. Ioan Bizău, Elena Chircevi, Doina Curticăpeanu, Pr. Ioan Ică sn.,
Cezar Login, Pr. Grigore Dinu Moș, Marcel Munteanu,
Protos. Simeon Pinte, Aurel Sasu,
Paul Siladi, Nicolae Turcan

Foaie editată de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, filiala Cluj-Napoca

Eveniment

Multiple evenimente duhovnicești și culturale artistice organizate de ASCOR Cluj în timpul postului Crăciunului

În de an, în luna lui brumar, Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români (ASCOR) Cluj-Napoca, împreună cu un alai de preoți misionari, bate la ușa studenților din aproape toate complexele universitare clujene. Ei vin cu multă bucurie pentru a sfinți locuințele temporare unde majoritatea studenților își petrec cele mai frumoase clipe ale tinereții. Împreună cu darurile duhovnicești ale sfeștaniei, voluntarii ASCOR le oferă iconițe și o mică revistă - *Cuvânt pentru suflet* se cheamă. Iar odată cu sfințirea căminelor tinerii creștini ortodocși inaugurează pleiada de evenimente care se perindă până la sărbătoarea Nașterii Mântuitorului nostru, Iisus Hristos.

De-a lungul anilor, în perioada postului Crăciunului, ASCOR a desfășurat activități constante, dar, de asemenea, a încercat și încă mai depune eforturi să vină și cu „oferte” noi.

Pelerinajele ASCOR, vizitele la spitale, azile de bătrâni sau închisori, toate ancorate în tradiția colindelor și a valorilor ortodoxe

Un obicei vechi, pe care ASCOR l-a păstrat cu sfințenie, este organizarea pelerinajelor pe la Mănăstirile din România. Participând la o asemenea drumeție duhovnicească, tinerii au posibilitatea de a descoperi nu doar locurile unde aerul e pătruns de rugăciune, iar inimile de trăiri înalte, dar și o altă față a României, una insuficient explorată. Iar în drum spre mănăstiri, toți cântă colinde, imnuri bizantine, așteptând cu sufletul la gură să ajungă la destinațiile propuse de organizatori.

La mănăstiri se merge în toate anotimpurile, dar, de obicei, cele mai multe pelerinaje se desfășoară în perioada octombrie - decembrie, timp în care pregătirile pentru Sărbătoarea Nașterii Domnului Iisus Hristos sunt în toi. Iar acesta este un prilej de a vă învăța colinde străbune și cântări deosebite propuse de ASCOR. Anul acesta, în lunile de toamnă, au fost vizitate mănăstirile din Vâlcea, Argeș și cele de pe Valea Arieșului.

La mijlocul lunii noiembrie, ASCOR a organizat cel de-al doilea pelerinaj din anul universitar 2012-2013, drumeție duhovnicească în cadrul căreia s-au vizitat mănăstirile Lupșa, Albac, câteva schituri și participanții s-a închinat cu evlavie la moaștele de la Aiud

Tot în cheie muzicală, cei cu urechea bună au posibilitatea să descifreze înțelesurile muzicii psaltice cu voluntari deja experți în intonatul imnurilor și al melodiilor bisericești bizantine. De asemenea, există și un atelier de chitară și unul în cadrul căruia se poate descoperi cum se bate toaca.

Toate acestea se desfășoară în paralel cu alte activități ASCOR.

De pildă, tot în preajma Crăciunului, ascoriștii merg prin spitale și duc Vestea Nașterii Mântuitorului celor care se află în neazuri, în boli și greutăți, dăruindu-le colinde, dulciuri, iconițe și voce bună. Astfel, prin gesturi mici se încearcă, pe cât este cu putință, să li se ușureze suferința celor ținutii la pat. Colindele răsună nu doar în spitale, ci și la închisori sau în azilele de bătrâni.

Ateliere de felicitări pentru Crăciun și cel de metaniere adună mulți iubitori de creații frumoase

În timpul premergător sărbătorilor de *Leru-i, ler*, firile dibace se pot implica în confecționarea felicitărilor de Crăciun expuse mai apoi spre vânzare, în scopuri caritabile. Atelierul de felicitări este specific acestei perioade, însă, dacă sunt talente dornice de a participa la alte ateliere de creație, ASCOR oferă posibilitatea de a descoperi și arta cioplirii în lemn. O măiestrie aparte este și împletitul metaniereilor sau al cruciulițelor de mașină. În cadrul atelierului, se împletesc nu doar obiecte de cult, ci și prietenii de multe ori la fel de trănice și de nedestrămă precum bobul de metaniere.

La atelierul de felicitări, acolo unde creativitatea este la ea acasă, tinerii talentați găsesc voie bună și o atmosferă de sărbătoare.

Cinefilii se adună în fiecare zi de miercuri pentru a viziona și discuta filme consacrate

Pentru cinefilii se organizează atelierul de film. După vizionarea peliculei, alături de un bun cunoscător al artei cinematografice, se încearcă descifrarea mesajului transmis de regizor. Dacă filmul este unul doldora de simboluri, cu atât mai mult este binevenită o discuție post-vizionare.

Toate atelierile se desfășoară la Biserica Studenților din Complexul Universitar Hașdeu. În fiecare zi există cel puțin o activitate pe gustul diferitor persoane.

Activități cu și pentru copii, desfășurate de ASCOR

Dacă, însă, sunt tineri cărora nu le surâde ideea de a sta într-un cadru închis, ei pot participa alături de voluntarii ASCOR la activitățile dedicate copiilor nevăzători de la Liceul pentru deficienți de vedere.

De asemenea, pentru cei cu multă energie, răbdare și creativitate, întâlnirile de la *Clubul Copiilor*, ce au loc în fiecare sâmbătă, sunt o bună provocare și testare a rezistenței în mijlocul copiilor și adolescenților - „argint viu” și izvor necesec de întrebări, idei și jocuri.

Postul este perioada când au loc și serile duhovnicești

Tot în timpul Postului Crăciunului, în fiecare joi, sunt organizate întâlnirile duhovnicești cu Ierarhi și cu preoți îndrăgiiți pentru puterea cuvântului și pentru dragostea lor față de tineri.

Tatiana Onilov

Eveniment

Seară de colind, teatru și expoziție de desene la Biserica Studenților din Hașdeu

Pentru al treilea an consecutiv, comunitatea Bisericii Studenților din Hașdeu, împreună cu tinerii de la ASCOR, a organizat cu prilejul sărbătoririi hramului de iarnă al sfântului locaș, în ajunul prăznuirii Sfântului Ierarh Nicolae, o seară de colind și de teatru, pe fundalul unei expoziții de lucrări în creion, pe pânză și pe lemn.

Piesă de teatru montată și jucată de tineri actori din cadrul comunității Bisericii Studenților

Spre deosebire de edițiile anterioare, când invitat de onoare al evenimentului era actorul Florin Nan, anul acesta partea artistică teatrală a fost susținută de o trupă de tineri actori,

copii și adolescenți, membri ai *Clubului Copiilor*, al cărui coordonator este de Radu Copil, responsabil de tineret la Arhiepiscopia Clujului. Junii artiști au prezentat o adaptare a poveștii *Pescarul și nevasta lui*, scrisă de Frații Grimm. Momentul s-a caracterizat prin vioiciune și interactivitate, întrucât scena a fost gândită în așa fel încât și publicul prezent să poată participa la derularea evenimentelor din cadrul piesei. Spectatorii au fost invitați să dea răspunsuri la întrebările adresate de către personajele principale și, mai mult decât atât, au fost rugați să descifreze mesajul povestirii. Ceea ce aparent părea a fi un joc s-a dovedit a fi o reală provocare pentru cei din spatele scenei improvizate. De fapt, chiar dacă piesa a fost pregătită de copii și adolescenți, aceasta s-a adresat maturilor, tinerilor și studenților din cadrul comunității, mesajul fiind unul care probabil i-a făcut pe mulți să mediteze.

Potrivit lui Radu Copil, gândul de a veni în fața studenților cu o piesă de teatru jucată de copii a luat naștere din dorința de a participa în cadrul serii cultural-artistice organizate de hramul Bisericii Studenților, când poezia și teatrul vin să delecteze iubitorii de frumos. „Ne-am gândit că și noi putem contribui cu o piesă de teatru jucată de copii. Mai ales că mulți membri ai *Clubului Copiilor* fac parte din comunitatea de la Biserica Studenților. Apoi, deoarece ASCOR încă nu are o trupă de teatru, am hotărât să venim cu un moment teatral pentru studenți, implicându-i pe copii în activitățile artistice de aici”, a relatat Radu Copil.

Chiar dacă se află în plină perioadă de susținere a tezelor, copiii și-au făcut timp și pentru pregătirea scenetei. Rolurile au fost învățate în cadrul a trei întâlniri cu Oana Raluca Băilă, vicepreședinta ASCOR, și Ana Ursachii, voluntară în cadrul asociației. Coordonatoarele și povățuitoarele artistice au dat dovadă de multă ingeniozitate, talent și spontaneitate în montarea piesei, întrucât tinerii actori au reușit să capteze interesul și să stârnească la final aplauze îndelungate. Munca lor a fost răsplătită cu mici daruri. Ei au primit dulciuri și cărți cu învățături biblice.

Colinde mai vechi și mai noi, toate de o frumusețe rară, au răsunat în ajunul praznicului Sfântului Nicolae

Cu toate că o bună parte din seara i-a avut în centru pe junii actori, publicul s-a bucurat și de participarea studenților, pe care i-a încântat cu o suită de colinde din tezaurul străbun românesc. Aidoma copiilor, tinerii s-au pregătit foarte serios de eveniment, participând timp de mai multe săptămâni la repetiții asidue.

Așadar, în prima parte a serii au fost interpretate colinde mai puțin știute, dar și mai cunoscute, cântate de-a lungul anilor de strana Bisericii Studenților, care de fiecare dată au un suflu nou și îmbucurător datorită dăruirii și pregătirii cântăreților coordonați de Marilena-Diana Marinescu. Grupul „Ioan Iacob Hozevitul”, cum mai este numită strana Bisericii, a interpretat colinde precum: *Iată vin colindători, Sus cer negru, jos ninsori, Colind din Sălaj, Colind* de Vasile Voiculescu. Și pentru că tinerii de la ASCOR îi cinstesc și au evlavie mare la martirii din închisorile comuniste, repertoriul a cuprins și două colinde dedicate celor care au suferit urgiile sistemului ateu. Ei au cântat *În loc de colind* și *Sus în naltul cerului*.

În partea finală a evenimentului alte cinci colinde la fel de frumoase și de vestitoare ale nașterii Mântuitorului nostru, Iisus Hristos, au fost cântate de grupul care formează un cor mai nou în sânul comunității, condus de Doina Costin, cea care a reușit să-i facă pe tineri să deprindă acordurile, adeseori foarte complicate, ale muzicii corale. Pe glasuri diferite și pe tonuri armonioase au răsunat *Toaca-n cer, Iată vin colindători!, Rourel de ploaie, Legănelul lui Iisus, Colindă din Sălaj și Domnu-leț și Domn din Cer*.

Neîncetate aplauze și rugăminți de a mai fredona cântări cu *flori dalbe de măr* au încununat truda și dexteritatea tuturor colindătorilor.

Expoziție inedită de lucrări în creion pe pânză și pe lemn

Pentru ca evenimentul să fie complet, așa cum s-a format deja o frumoasă tradiție, la demisolul Bisericii a fost inaugu-

rată și o expoziție. Ineditul expoziției de anul acesta a constat în prezentarea unor lucrări în creion, pe pânză și pe lemn, desene de factură hiperrealistă mixată cu fotorealismul. Autorul desenelor, Alexandru Rădulescu, este de asemenea un membru al comunității. Cadru didactic la Universitatea de Arte și Design din Cluj-Napoca, departamentul Foto-Video-Procesarea computerizată a Imaginii, Alexandru a expus lucrări care fac parte dintr-un proiect mai amplu structurat pe trei părți care își propune să facă o analiză și comparație grafică a unor tipuri distincte ale spațiului de locuit. De menționat este faptul că desenele au fost expuse la Veneția și Paris, autorul obținând și o mențiune în cadrul unui concurs internațional.

Astfel, cele trei dimensiuni ale expoziției au adus în prim plan lucrări din seriile *Casa*, *Fabrici* și *Blocuri*. Publicul a fost invitat să urmărească trecerea de la modul conservator de

Desen în creion pe pânză, realizat de Alexandru Rădulescu și prezentat în cadrul expoziției de la Biserica Studenților din Campusul Hașdeu. Lucrarea face parte din seria *Casa*. Expoziția poate fi vizitată până la sfârșitul lunii decembrie. Imagine preluată de pe www.alexandruradulescu.wordpress.com

traie de odinioară, în case țărănești tradiționale, situate de cele mai multe ori în sânul naturii, la noile spații de locuit, unele betonate și industrializate, expozate ale comunismului, oferite clasei muncitoare socialiste care urma să contribuie la instaurarea progresului în toate domeniile vieții, încarcerate în doctrinele schimonosite ale unui regim distrugător. De altfel, autorul face o tranziție nu doar grafică, ci și ideatică, punându-l pe consumatorul de arte frumoase să mediteze asupra formei, utilității, beneficiilor și pericolelor unor spații de locuit din vremuri parcă apuse și din prezentul adeseori mult prea contrastant.

Desenele vor fi expuse pe tot parcursul lunii decembrie.

✎ **Tatiana Onilov**

Faceți ceea ce vă va spune EL

IPS Serafim Joantă

despre lucrarea poruncilor lui Dumnezeu

În fiecare an, ca la orice conferință, prezența IPS Serafim Joantă în mijlocul tinerilor a fost una plină de bucurie, vioiciune și nădejde. Deși tema conferinței a fost grea, cu implicații tari, Înalt Preasfinția Sa a încurajat inimile tuturor și ne-a adus aminte de Dragostea lui Dumnezeu cea mare, Dragostea care a născut lumea.

Lucrarea poruncilor lui Dumnezeu nu ține un minut, un ceas, o zi sau o săptămână. Este o lucrare cât o viață de om, care antrenează mintea, inima, sufletul, conștiința noastră și a celorlalți. ÎPS Serafim chiar a pus accentul pe conștiință, spunând că: „Cei care auzim de poruncile lui Dumnezeu trebuie să le conștientizăm și să le împlinim, pentru că altfel ne va judeca conștiința”. Efortul nostru în împlinirea poruncilor se cere absolut: „dă-ți sângele ca să primești Harul”. Dar și Harul lui Dumnezeu, pe care ni-l trimite, este absolut. „Totul este Har, mântuirea este darul lui Dumnezeu pentru noi”, a adăugat imediat părintele, contrabalansând atotputernicia lui Dumnezeu cu Dragostea Sa: „Totul vine de la Dumnezeu, iar acest Har, acest dar este gratuit”. Efortul suprem, sacrificiul „până la sânge”, și darul suprem al lui Dumnezeu, mântuirea, sunt două lucruri antinomice și totuși perfect valabile. Părintele Serafim a atras din nou atenția asupra trezviei, a conștientizării că tot ceea ce ni se întâmplă, lucruri mari sau neînsemnate, ni se întâmplă cu știrea lui Dumnezeu și toate sunt cu un rost. „Nu există nimic întâmplător, ci «proniator»”, a afirmat părintele Serafim, citându-l pe părintele Galeriu.

Dumnezeu a creat printr-un Cuvânt universul întreg, miliarde de ani lumină! Faptul că totul se întâmplă cu îngăduința Sa, ar trebui să îl înțelegem nu teoretic, ci cu atât mai mult existențial. Să înțelegem scopul, să conștientizăm marea

taină a lucrării lui Dumnezeu cu fiecare dintre noi. Tocmai acest efort al nostru ne va ajuta să primim încurajarea, siguranța, stăpânirea de sine.

De multe ori, însă, reacția oamenilor la întâmplările „rele” din viața lor este una de frică. Însă această reacție, neatenționă părintele, este reacția omului puțin credincios ori neexperimentat în ale credinței, care, în loc să se învețe pe sine și să aibă încredere în atotștiința lui Dumnezeu, se sperie și agravează situația. Soluția este simplă. Părintele Serafim ne-a sfătuit să ne raportăm imediat la Dumnezeu, să ne rugăm simplu și să Îl spunem sincer ceea ce ni se întâmplă. Căci Dragostea lui Dumnezeu este mare pentru toți, „fără absolut nicio rezervă”. Fiecare este „preferatul” lui Dumnezeu, iar „această preferință nu mai rămâne fictivă dacă și noi Îl preferăm pe Dumnezeu, dacă iubirea lui Dumnezeu găsește ecou în inima noastră”.

Efortul până la sânge este efortul în lucrarea minții și a inimii noastre în fiecare clipă, în același timp în care Dumnezeu lucrează totul în viața noastră spre mântuire. Mai mult, părintele Serafim a relevat faptul că fiecare dintre noi „trebuie să trecem, într-o bună zi, printr-o convertire radicală în fața lui Dumnezeu”. Căci, spre deosebire de starea cotidiană a lumii de azi, un om credincios este stabil în gândurile sale, în cuvintele, în faptele sale; lucrează, gândește, vorbește cu inima, în care se află Dumnezeu, așa cum ne îndeamnă sfinții părinți. „O despieterește, o sensibilizează treptat prin rugăciune, prin asceză și nevoiță, prin angajare personală, participând la lucrarea Harului. Aceasta este partea noastră: «dă-ți sângele și vei primi Harul». Și să încercăm să fim blânđuți, delicați, retrași”, completă părintele.

Până la urmă, părintele Serafim a concluzionat că „totul este Har. Dă-ți sângele ca să primești Harul, adică fă tot efortul, nevoiță, postul, ca să lași Harul să lucreze în inima ta”. Pentru că „toate le lucrează Dumnezeu spre binele celor care cred în El.”

✎ **Gabriela Bulgaru**

„La copilași”.

De mână cu micuții de la liceul de nevăzători

Într-o duminică a anului 2008 m-am hotărât să merg la liceul de nevăzători împreună cu tinerii de la ASCOR, pentru a-i duce pe copiii de acolo la biserică. Aflasem de această activitate pe care o făceau ascoriștii, dar de-abia după un an m-am hotărât să mă alătur. În drum spre liceu, mă gândeam că nu sunt eu potrivit pentru o acțiune de genul ăsta, că nu știu ce o să le spun eu acelor copii și sigur nu am ce să fac pentru ei.

Prima întâlnire cu micuții de la Liceul pentru nevăzători

Exact așa, frământându-mă, am ajuns în fața liceului unde Traian, un băiețel nevăzător, m-a luat de mână și m-a plimbat prin curtea școlii, punându-mi fel de fel de întrebări legate de aceasta. Apoi am intrat înăuntru, unde am găsit mulți

Ștefan Olimpiu ținând în brațe un copil de la Liceul de nevăzători. Alături de copiii nevăzători trăirea bucuriei capătă o altă dimensiune.

copii care se pregăteau să meargă la biserică. Mare mi-a fost mirarea când, pentru a doua oară, alți pici au venit la mine, m-au luat de mână, m-au îmbrățișat, fără să știe măcar cine sunt. Nu, pentru ei nu contau toate astea. În acest mod, teama mea s-a spulberat, eram deja înconjurat de copii minunați care vroiau să meargă cu mine la biserică.

Astfel a debutat prima mea întâlnire cu micuții de la liceul de nevăzători (de fapt, nu sunt toți nevăzători, unii nu văd bine la distanță, alții nu văd bine de aproape). Au urmat apoi momente minunate petrecute alături de „copilași”, după cum obișnuim noi să îi numim. Duminică dimineața mergeam la

Liturghie, iar după-amiaza îi duceam în parc. Ne bucuram împreună, era atâta veselie cu cei mici în preajmă...

„Cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca un prunc nu va intra în ea.”

După un timp, am început să-i observ mai atent pe copilași. Am început să înțeleg altfel vorbele Mântuitorului: „Cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca un prunc nu va intra în ea”. Cum mă luau ei de bun, pe mine, despre care nu știau mare lucru, cum se împrieteneau cu oricine, cum se supărau, dar în scurt timp se împăcau și parcă erau cei mai buni prieteni, cum aveau ei grijă să păstreze din dulciurile pe care le primeau după Liturghie pentru colegii lor internați la infirmeria din incinta școlii. Ce binecuvântare să poți sta în preajma copiilor!

Dor de copilașii noștri...

În vara anului 2009, micuții fiind în vacanță (fiecare merge la familia lui sau la orfelinatul de care aparține), mi-am dat seama că îmi era dor de ei. Dar nu era doar atât... De fapt, am realizat că eu eram cel care avea nevoie de copii, și nu ei de mine. Era ceva extraordinar! Îmi doream să fiu cu ei, să vorbesc cu ei, aveam nevoie de ei! Am fost surprins când am vorbit cu o tânără de la Biserița (așa numim noi Biserica Studenților din Hașdeu) care mergea la copii de mult timp. Mi-a spus exact același lucru: și ea avea nevoie de prichindei. Cei care mergeau la copilași nu mai erau voluntari, ci copilașii erau pentru ei ca niște voluntari.

Încet a trecut și vacanța. Aș vrea, dar nu știu cum să explic bucuria reîntâlnirii cu micuții noștri. Duminică dimineața, la etajul doi al liceului era bucurie mare: se reîntâlneau ascoriștii cu copilașii... Era gălăgie multă, picii alergând pe culoare, jucându-se, îmbrățișându-se cu noi, cei mari. Ce clipe minunate, ce momente deosebite petrecute cu ei la fiecare Liturghie (n-aveai cum să nu te emoționezi când îi vedeai cum cântau și cum se rugau), în parc, la pădure, la colindat la Catedrală, la azilul de bătrâni, la sanie în pădurea Hoia.

O altfel de bucurie

Într-un an, în luna decembrie, i-am dus pe copilași la spovedit. Toți își așteptau rândul, dar două fete nu aveau răbdare și au ieșit din biserică, pe un hol. Le-am urmat să văd ce fac, iar ele au început să colinde. Acolo, pe holul acela, fără nicio pregătire și fără niciun instrument muzical, am ascultat cele mai frumoase colinde din viața mea. M-au cuprins o pace și o liniște de nedescris. Cântau copilașii sau îngerii? Am fost de multe ori la concerte de colinde bine organizate, susținute de cântăreți profesioniști, dar ce am simțit ascultând colindele fetelor Doris și Adriana, nu cred că voi uita vreodată.

Îmi mai amintesc de un alt moment, de data aceasta după sărbătorile pascale, când, într-o duminică dimineață, la etajul doi al liceului, ascoriștii îi pregăteau pe micuții de plecare. Am început să vorbesc cu puștii, iar la un moment dat mi-am auzit numele. Mă striga o fată pe nume Geta. I-am răspuns și m-am îndreptat spre ea. Geta nu vede, probabil doar lumina, foarte puțin. Bâjbâind, cu mâinile întinse, Geta s-a îndreptat spre mine și a strigat: „Hristos a înviat! Hristos a înviat!” O bucurie de nespus m-a cuprins în fața acelei „imagini”.

Dăruind vei dobândi

Și pentru ca bucuria să fie desăvârșită, iată că tot la copilași am cunoscut un alt copil, o fată – ce-i drept – puțin mai mare, din rândul ascoriștilor. Ne-am căsătorit și anul acesta Dumnezeu ne-a binecuvântat cu un prunc vesel, bucurie mare. Parcă toată voioșia și tot clinchetul micuților nevăzători s-a adunat în acest copilaș al nostru.

Și acum merg la liceul de nevăzători, duminică dimineața, de la ora 9.30. Dar nu mă duc singur, ci împreună cu ceilalți doi copilași ai mei: soția mea, copilașul cel mare, și băiețelul nostru, copilașul cel mic. Ne întâlnim acolo cu ceilalți ascoriști și mergem împreună la Liturghie, cu picii de mână. După-amiaza, în funcție de vreme, ieșim în parc sau organizăm activități în incinta școlii. Întotdeauna veselie și bucurie mare, cum altfel ar putea să fie vizita „la copilași”?

✎ **Ștefan Olimpiu**

Echipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureșan, Oana Laura Dăgă.

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com

ISSN: 1224-0567